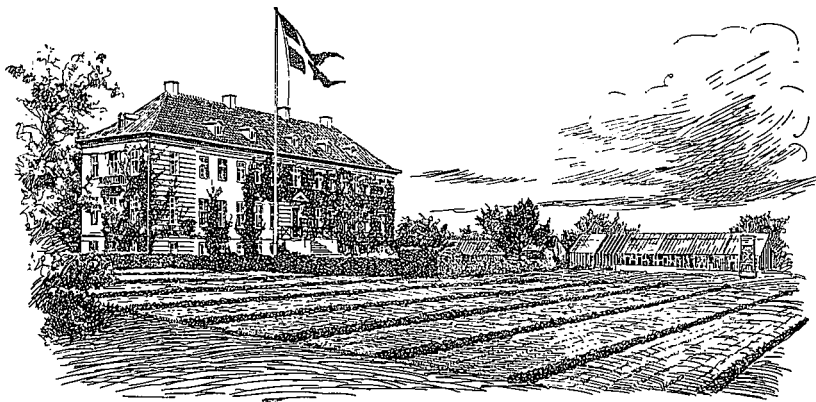

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

359. — Maj 1957

Der blev for maj måned modtaget indberetninger fra 146 medarbejdere; endvidere blev der i månedens løb besvaret 756 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur i ugen 4.—11. maj $3,2^{\circ}$ C og i ugen 25. maj—1. juni 2° C under normalen; i de øvrige uger lå den omkring normalen, der i månedens løb stiger fra $8,0^{\circ}$ C til $12,5^{\circ}$ C. Antallet af døgn med frost vekslede i ugen 28. april—4. maj fra 0—1, i ugen 4.—11. maj fra 0—5, i ugen 11.—18. maj fra 0—1, i ugen 18.—25. maj fra 0—1 og i ugen 25. maj—1. juni fra 0—1.

Nedbøren lå i tiden 1.—21. maj betydeligt under normalen. For landet som helhed målt 22,0 mm mod normalt 42,2 mm. De største samlede mængder faldt omkring d. 14. og 20. For landsdelen målt i det angivne tidsrum følgende mængder i mm med månedens normal i (): Nordjylland 19 (43), Østjylland 15 (43), Vestjylland 19 (43), Sønderjylland 30 (46) og for hele Jylland 19,7 (43,4); Fyn 26 (43), Sjælland 26 (38), Lolland og Falster 34 (41) og for Øerne i alt 27,4 (39,5); Bornholm 9 (34).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Frost og kulde har sat deres tydelige præg på afgrøderne over hele landet. Der forekom i månedens løb adskillige frostnætter, der fortrinsvis samlede sig i kortere perioder i begyndelsen af måneden og omkring d. 25. På særligt udsatte steder samt på arealer, hvor afgrøden var underforsynet med næring, kunne man komme ud for, at kornet frøs totalt væk, så omsåning blev nødvendig. Som regel var skaderne dog ikke større, end at nogle dages mildere vejr rådede bod på dem. Det var en almindelig iagttagelse, at planterne især blev skadet på den løse, tørre jord med stor varmeudstråling, mens de klarede frostnætterne væsentligt bedre på fast jord, f. eks. i traktorsporene. Af de talrige indberetninger citerer vi i flæng: Brønderslev: „Først i måneden havde vi stærk nedfrysning i alle afgrøder, værst på tør og løs jord“ (Harald Olesen); Centralgården, Tylstrup: „Efter streng nattefrost d. 7. maj blev alle fremspirede vårsædsafgrøder stærkt svedet, men afgrøderne har rettet sig igen. Efter sprøjtning med DNOC og påfølgende kulde om natten er der sket en ret stærk svidning af de behandlede afgrøder“ (E. Frimodt Pedersen); Ålborg: „Nattefrosten først i maj visnede fuldstændig kornet ned på humusrige kær-, eng- og mosejorder — og det så en overgang ud til, at al kornet skulle omsås; men efter 4—5 dages forløb med mildere vejr kom der friske, grønne skud frem. På de dybtpløjede enge, hvor der var pløjet mineraljord op, gjorde frosten ingen skade“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad); Nibe: „Er værst på sent sået og for stærkt bearbejdet (løs) jord — især tørvejord, men også på markjord, hvor planterne savner rodudvikling med forbindelse ned til fugtige jordlag“ (G. Heltoft); Vesthimmerland: „Ualmindelig stærk frostska- de. Havren klarede det uden alvorlige skader, derimod tog de fleste bygmarker ret stærk skade, der på agermarken bevirkede en betydelig hæmning af væksten. På lave arealer er byggen nogle steder tyndet stærkt af frostska- de, på enkelte steder er den praktisk taget helt bortfrosset. Vinterrugen er på udsatte steder også mærket af frosten, og navnlig, hvor lyspletsyge samtidig har optrådt“ (S. A. Ladefoged); Vest- og Midthimmerland: „Sandflugten først i maj efterfulgt af 3 nætters meget hård nattefrost gav afgrøderne en meget slem medfart. Der er frostska- der i alle afgrøder, værst i kálroer, enkelte rugmarker, alle vårsædsmarker, ja selv græsmarkerne tog skade. Særlig slem frostska- de var der i de afgrøder, hvor sandflugten blottede rødderne, så planterne frøs helt ned. Nogle marker kálroer og korn måtte omsås, resten er forbavsende hurtigt kommet over frostska- den“ (Rud. Jensen); Østhimmerland: „Nattefrost har haft en udbredelse og en styrke, som næppe har sin lige. Nattefrost er forekommet ikke blot i enkelte kolde nætter, men har kunnet konstateres næsten i hele måneden. Årsagen må søges i, at jorden hele tiden har været tør i overfladen, hvorved jorden ikke har kunnet optage varmen. Kali- og navnlig manganmangel har igen vist sig at forstærke angrebet. Kornet er i

adskillige tilfælde dræbt, hvilket normalt ikke sker" (P. Pedersen); Viborg: „Den største skade er vel nok sket i vinterrugmarkerne. Hvor rugen har stået på grænsen af manganmangel, er den mange steder frosset helt ud, så der kun står visne strå tilbage omgivet af nye grønne skud" (O. Th. Nielsen); Allingåbro: „Meget slemt — især hvor jorden samtidig er løs og tør" (N. Engvang Hansen); Århusegn: „Den lave nattemperatur omkring d. 23. og 24. maj har på lave, løse og stærkt humusholdige jorder bevirket en nedfrysning af vårsæd og kålroer" (H. H. Rasmussen); Silkeborgegn: „Mange kuldeskader på korn, især efter kålroer, men også efter græsmarker, særlig de sentpløjede og der, hvor furen ikke er faldet godt sammen" (J. J. Søndergaard); Statens forsøgsstation, Studsgård: „Nattefrost med indtil $\div 6^{\circ}$ ved jordoverfladen bevirkede, at kornmarkerne blev stærkt gule. Mindst medtaget var de marker, der havde fået salpeteren tidligt" (Aage Hansen); Grindsted: „Nattefrosten har flere gange sat sit præg på kornets vækst. I april måned blev korn på lav jord nedfrosset fuldstændig. I øjeblikket står det meste af byggen med gule spidser efter frosten d. 24. maj. Det er især de afgrøder, der har fået for lidt kvælstof, det er gået værst ud over. De grønne striber efter centrifugalsprederne står omtrent uskadte, medens de lyse striber er meget medtaget" (J. J. Jakobsen); Kolding: „Mange stærke „angreb" af nattefrost. Gennemgående er der næppe nogen skadevirkning i kornet, der overalt har rettet sig igen" (O. Ruby); Ladelund: „Mange kornmarker står med hvide bladspidser og ofte hvide bæltter ned på bladene. Skaden minder ofte meget om gulspidssyge" (Kr. Nielsen); Ribeegn: „Kålroer, byg, havre, blandsæd: I sidste uge af maj indtraf de alvorligste frostskader, jeg nogensinde har set. Skade på såvel høje som lave arealer — men værst på lave, humusrige arealer, hvor vårsæd ligger helt fladt ned, og er snehvid, og hvor kålroeblade ligner tobakssnus. Alle grader af frostskade og tydeligt graderet efter større eller mindre humusrigdom. Værst på ren tørvejord" (Aage Buchreitz); Gram: „Byggen har særlig lidt af nattefrosten især efter grønjord" (A. Mortensen); Vis Herred: „Mange bygmarker med hvide bladspidser. Stærk frostskade på vårhvede på lavbundsjord" (N. A. Drewsen); Vestfyn: „Optrådte på adskillige lave arealer — oftest i forbindelse med manganmangel" (Bent Kjærbøll); Odsherred: „Den sene nattefrost har bevirket en del kuldeskade på korn. Navnlig på byg ligner det gulspidssyge. Altid værst på manganmangelende pletter" (H. Bertelsen); Vestsjælland: „Aldrig har næringsmangel eller vandlidende og kalktrængende jorder afspejlet sig så tydeligt som i år. Alle steder, hvor der er byg efter oppløjet grønjord, har den nedpløjede grønsvær hindret vandets evne til at lede varme op til jordoverfladen, og på disse jorder har kulden skadet kornet meget. Desuden har man i mange andre marker ment at kunne konstatere mangel på fosfor og kali. De fuldgødede og faste jorder har klaret den kolde periode bedst. Løse jorder har været mest udsat for kuldeskade" (Stanley Jørgensen); Nordsjælland: „På lave arealer er kornet enkelte steder svedet fuldstændigt ned, især efter natten mellem 24. og 25. maj"

(P. Hartvig Larsen) og Bornholm: „Kuldeskade på vårsæden er meget udbredt i år; det er værst i byg og efter grønjord. Optræder gerne i forbindelse med svage til stærke angreb af kaliummangel“ (A. Juel-Nielsen).

Sandflugt efter stormen d. 4. maj anrettede en del skade på de lette og vindudsatte jorder: Brønderslev: „Sandstormene har afsvedet en del kornmarker. — Omsåning ikke nødvendig i korn, men derimod i nogle tilfælde eneste udvej i roer“ (Harald Olesen) og Lammefjorden: „Jordfygning har været slem. Enkelte marker omsået. 52 km kanaler mere eller mindre fyldt med den tørre dynd“ (H. Jensen).

Tørkeskade. Herom skrives fra Hadsund: „De sidste tre måneder har her på egnen kun givet ca. $\frac{1}{3}$ af normal nedbør, mindst i maj måned, som gennemgående har givet ca. 10 mm. På de lette sandjorder står kornet da også fuldstændig stille, med mange gule blade. Jorden er her tør som mel i over en alens dybde“ (E. Vilhelmsen).

Kaliummangel. Som helhed taget synes kaliummanglen at have været af normalt omfang — måske endda med en tendens til at være lidt svagere end sædvanlig: Østthimmerland: „Almindelig, men dog af mindre omfang end tidligere. Antagelig er en af grundene, at udbyttet i græsmarkerne i de sidste par år har været ringe“ (P. Pedersen); Morsø: „Kalimangelpletter har trods den kolde maj måned ikke været særlig almindelige i år“ (Engelhart Jensen); Viborg: „Den omfattende frostskaade på byggen har for en stor del skjult de almindeligt forekommende kaliummangelsymptomer, men en uensartet gødningsfordeling har dog i flere tilfælde givet anledning til kalitrængende striber i kornmarkerne“ (O. Th. Nielsen); Ulstrup: „Ret almindelig efter kálroer og grønjord, men vel ikke værre end sædvanligt. Det kølige og tørre vejr bevirker, at symptomerne holder sig længere end normalt“ (H. P. Nielsen); Galten: „Kalimangelsymptomer meget almindelige. Pletanalyser viser da også, at kalitallet kun er 2—4. Særlig grølle tilfælde, hvor der er anvendt „roterende“ gødningsspredere til en blanding af kali-superfosfat. Kaligødningen ligger på det nærmeste spredeareal og superfosfat længst ude“ (N. C. Nymark); Skanderborg Amt: „Der er i år konstateret særlig megen kuldeskade i bygmarkerne grundet den megen nattefrost. De steder, hvor der er foretaget kaliundersøgelser, viste det sig, at kalitallene var lavest i de kulderamte pletter“ (Carl V. Petersen); Grindsted: „Symptomerne på kalimangel har været mindre end sædvanlig, den forholdsvis langsomme vækst har vel været årsag hertil“ (J. J. Jakobsen); Sønderborg Amt: „Kaliummangel i svagere grad ikke ualmindelig. Formentlig har kulde og tørke bevirket, at planterne ikke har optaget de tilførte gødningsmængder“ (Erik Knudsen); Holbæk Amt: „Mange bygmarker har haft stærke symptomer på kalimangel. Også hvor der er gødet godt med kali. Når varmen kommer, plejer pletterne at forsvinde, så vi gør intet“ (J. C. Tvergaard); Nordsjælland: „Mindre angreb er iagttaget, men symptomerne på kalimangel har været aftagende år for år“ (P. Hartvig Larsen); Stevns: „Nogen kalium-

mangel og næsten altid efter enten kløver, kløvergræs, lucerne eller kålroer. Et par kornmarker var så stærkt medtagne, at de — selv ved 1000 kg kalksalpeter — var helt lyse og uden buskningsevne. Ajle hjælp" (Aage Madsen); Lolland og Falster: „Kaliummangel har været synlig mange steder i forbindelse med kuldeskade; men nogen større skade er ikke sket" (Sv. E. Sørensen); Bornholm: „De såkaldte gule pletter har været meget udbredt på grund af vejrliget, en stor part af pletterne skyldes kalimangel. Når sæden har fået sat rod, er pletterne til en vis grad forsvundet igen. Ved kraftige angreb efter kålroer er der tilrådet tilførelse af kali; virkningen af denne kali har på grund af tørken dog været temmelig problematisk" (A. Juel-Nielsen); Bornholm: „Mange bygmarker med udpræget kalimangel i forbindelse med kulden" (P. Bell-Jensen).

F o s f o r m a n g e l. Udprægede fosformangelsymptomer forekommer ikke i så stor udstrækning som sidste år. Det er som regel efter ujævn spredning af superfosfat, at mangelsymptomerne ses tydeligst. En demonstration af fosformangel kan tillige fås i de tilfælde, hvor der er givet et ekstra tilskud af superfosfat i en stribe hen over en i forvejen tilsyneladende tilstrækkeligt fosforgødet mark: striben vil da undertiden adskille sig fra omgivelserne ved en lysere grøn farve. Ulstrup: „Sjældent forekommende i år — træffes kun i 3.—4. års korn på noget udpint jord" (H. P. Nielsen); Borris: „Mange marker har fosformangelsymptomer i striber, hvilket tiest skyldes centrifugal-spreaderne, som vi er blevet velsignet med her på egnen. Folk har ikke lært, hvordan de skal køres" (Kr. Ravn); Varde: „Fosforsyremangel synes ikke at være så udpræget som sidste år, men er måske vanskeligere at skelne i år" (Knud Henneberg); Kolding: „Tilsyneladende ret almindelig, men oftest i forbindelse med for lav reaktion" (O. Ruby); Ribeegnen: „På forholdsvis „ny" jord findes fosformangel, hvor der ikke er givet store gødningstilskud. Tilskud på 300—400 kg superfosfat sikrer ikke mod mangel" (Aage Buchreitz); Rødding: „Usædvanlig mange tilfælde af fosformangel både i byg efter korn og i byg efter roer, navnlig efter kålroer. — I adskillige tilfælde er fosformanglen fremtrædende, selv om der er givet tilskud af superfosfat til afgrøden" (Georg Nissen); Skærbæk og Omegn: „Adskillige steder er fosforsyremanglen set i år, selv hvor det har fået ret store mængder superfosfat lidt sent. Det synes, som om manglen på forårsregn har fremmet symptomerne" (Vald. Johnsen); Nordøstfyn: „Fosformangel har været en del udbredt i den tørre forsommer både i havre og byg. Det ser ud til, at på mange ejendomme bør der tilføres mere superfosfat, da afgrøderne har vist tydelige mangelsymptomer" (Helge Rasmussen); Kalundborgegnen: „Her har også i år været mange marker med de typiske tegn på fosforsyremangel. Det tager tid at oprette gammel forsømmelse" (N. M. Nielsen); Roskildeegnen: „Fosforsyremangel har i år været meget almindelig særlig på kvægløse landbrug, og vi har i en del tilfælde tilrådet at anvende superfosfat selv på et sent tidspunkt" (K. M. Nielsen); Ørslev: „Ved dårlig spredning af kunstgødning fra vogn ses gang på gang planter med tydelige symptomer imellem buer

(kastene) af frodige planter" (Johs. Sørensen) og St. Heddingekredsen: „Dårlig fordeling af superfosfat afslører enkelte steder, at marken er underforsynet" (Ernst R. Nielsen).

Lyspletsyge (manganmangel). I det tørre vejr slog lyspletsygen kraftigt igennem i månedens løb: i vintersæden i begyndelsen af måneden og i vårsæden sidst på måneden. For vintersædens vedkommende antog sygdommen et noget stærkere omfang end sædvanligt, og i vårsæden kan angrebene ved månedens udgang som helhed karakteriseres ved en usædvanlig udbredelse, men de var gerne ret moderate. Sprøjtning med mangansulfat praktiseres i stor udstrækning og med godt resultat. Om angreb i vintersæden skrives: Sindal: „Lyspletsyge har optrådt ret almindeligt i rugmarkerne her i foråret, men nedbøren midt i måneden har hjulpet betydeligt" (Martin Christensen); Vesthimmerland: „Sygdommen har optrådt i en del rugmarker og tyndet bestanden stærkt. I enkelte marker bliver der kun halv afgrøde. Angrebene er som regel observeret for sent for en bekæmpelse" (S. A. Ladefoged); Morsø: „En del lyspletsyge i rug. Svagere angreb har dog kunnet afværges ved tilskud af ca. 100 kg sv. ammoniak + 25 kg mangansulfat pr. ha. I ondartede tilfælde er manganmangel sikkert årsag til stærk udtynding af rugen i vinterens løb" (Engelhart Jensen); Viborg: „Har set en del rugmarker med lyspletsyge. I et sprøjtningforsøg, som jeg anlagde et sted, virkede sprøjtning med 15 kg mangansulfat omgående, udstrøning af 50 kg mangansulfat er også begyndt at virke. Mangantallet var her 0,0" (Jens Dollerup, Hald Ege) og Varde: „Der er en del lyspletsyge i vintersæd, men i mange tilfælde konstateres det for sent eller slet ikke" (Knud Henneberg). Om angreb i vårsæden skrives: „Lyspletsyge ses mange steder i lettere grad, vel nok befordret af det tørre vejr. Stærkere angreb ret sjældne. Sprøjtning med mangansulfat anvendes mere og mere i stedet for udstrøning" (S. Andreassen); Haderup: „Har været stærkt udbredt i år, og det i mange marker, der aldrig viser lyspletsyge, og i en grad, vi ikke plejer at se her på egnen" (E. Eriksen); Viborg: „Den sidste tids tørre og kolde vejr har fremkaldt symptomer på lyspletsyge i overmåde mange bygmarker. Det er nødvendigt i stor udstrækning at benytte mangansulfat i sprøjtevædsken under ukrutssprøjtningen, idet erfaringerne viser, at marker med svage symptomer ofte nogle dage efter sprøjtning med hormon står med udbredt stærk manganmangel" (O. Th. Nielsen); Hadsund: „I slutningen af maj var der med eet slag en masse lyspletsyge i forårskornet. En følge af den kraftige og vedholdende udtørring af pløjelaget" (E. Vilhelmsen); Ulstrup: „Begynder at vise sig adskillige steder nu sidst i maj, hvor tørvejret begynder at gøre sig gældende på de lette jorder. Værst hvor jorden er løs — i traktor-sporene står kornet med sin normale grønne farve" (H. P. Nielsen); Hads Herred: „E enkelte kraftige angreb er i de sidste dage iagttaget på byg og havre. En havremark meget stærkt medtaget trods tilførsel af 40 kg mangansulfat pr. ha før kornets såning" (Arne Hansen); Samsø: „Skønnes mere fremtrædende end normalt — sandsynligvis på grund af særlig løs og tør

jord i foråret" (P. Riis Vestergaard); Grindsted: „Lyspletsygesymptomer findes i de fleste vårsædmarker, medens vi normalt kun finder lyspletsyge i ganske få marker. Symptomerne er svage, og manglen på mangan skyldes formodentlig den lange tørke og deraf følgende løse jord, som bevirker en iltning af manganet. Vi forventer, at hele spørgsmålet løser sig selv, når regnen en gang kommer, helst snart, da afgrøderne er ved at visne ned" (J. J. Jakobsen); Ribeegnen: „Mange svage og en del svære angreb — værst i byg. Der sprøjtes med 700—800 liter 2 % mangansulfat, og det har god virkning" (Aage Buchreitz); Rødding: „Antallet af angrebne marker usædvanlig stort, og den ujævne fordeling af kalkningsmidlerne (mergel) i fortiden er stærkt markeret, i visse tilfælde så stærkt, at man fristes til at sige, at staten har givet tilskud til at ødelægge markerne" (Georg Nissen); Nyborg og Omegn: „En del lyse pletter i vårsæden, men ikke stærke angreb" (H. Rasmussen); Holbæk Amt: „Flere steder på den manganfattige jord har mangelsymptomerne begyndt at vise sig. Men de steder, hvor manglen er almindelig år efter år, blandes manganet i sprøjtevædsken som en fast årlig regel med fint resultat" (J. C. Tvergaard); Horns Herred: „Set i en enkelt bygmark, hvor jorden var meget løs og Rt højt. En tromlet omgang omkring hele stykket viste ingen tegn på mangel" (N. O. Larsen); Tystofte forsøgsstation: „Der er lyspletsyge i havre, skønt der er tilført 40 kg mangan pr. ha før såningen. Angrebet synes dog at aftage, og det er vel muligt, at manganet er blevet tilgængeligt efter ca. 25 mm nedbør" (H. Larsen); Lolland og Falster: „På enkelte lokaliteter har der været angreb i alle slags afgrøder. Angrebene synes dog ikke så stærke, som de tit har været" (Sv. E. Sørensen) og Bornholm: „Enkelte marker er begyndt at vise lyspletsyge, i enkelte tilfælde kraftigt" (P. Bell-Jensen).

Bælgplanter.

Lucernens vækst har gennemgående været god, omend den ofte er hæmmet noget af frosten og kulden.

Bederoer.

Frost og kulde forårsagede megen skade i bederoerne landet over. Det var ikke alene roerne på de lave og i almindelighed mest udsatte steder, det gik ud over; også på almindelig agerjord led de megen skade. Mange marker måtte sås om. Nogle landmænd såede endog om alene på grund af frygt for mange stokløbere. Det gik værst ud over de tidligst såede roer. Lemvigegnen: „På flere lavtliggende lokaliteter har nattefrosten helt ødelagt de fremspirende roer så sent som natten imellem 24.—25. maj" (S. Andreasen); Brejning-Hover-Nr. Omme og Videbæk: „Alvorlige frostskader i roer — flere steder så slemme, at roerne måtte sås om" (L. Hangaard Nielsen); Kolind: „En del roemarker har lidt meget af nattefrosten, og især hvor der

har været gødsket noget svagt, har der været og er endnu stærk kuldeskade" (Ejvind Staunskjær); Vestfyn: „Nattefrost i den sidste tid er blevet kendt på mange bederoemarken, der får gullige, krøllede, „violinkasseformede“ blade" (Bent Kjærbøll); Vestfyn: „Bederoer har lidt meget af kulde: krøllede og deforme blade. — Det minder måske om thripsangreb og har i hvert fald bevirket nogen sprøjtning med Bladan" (Kr. Brødsgaard); Nordvestlolland: „Kuldeskader har været ret almindelige. Stærkest virker nattefrosten, hvor der er manganmangelende jord. Det er tilsyneladende således, at man af kuldeskadernes omfang kan aflæse jordens indhold af mangan" (J. Østergård); Bornholm: „Både bederoer og kålroer samt kartofler har på udsatte steder lidt meget af nattefrost. Kulden har desuden holdt planterne tilbage i vækst" (P. Bell-Jensen).

Sandflugt. En storm d. 4. maj bevirkede en sandflugt, der karakteriseredes som den værste siden 1938. Der opstod store skader på afgrøderne, navnlig roerne, på udsatte steder, hvor den lette jord var ganske udtørret på grund af ringe nedbør. Sindal: „Sandflugt har enkelte steder forårsaget skade i roemarkerne, og i flere tilfælde har det været nødvendigt at så om" (Martin Christensen); Vesthimmerland: „Sandstormen anrettede betydelig skade i roemarkerne. Omsåning har fundet sted i stort omfang. I ikke omsåede marker ses i dag mange steder spring i rækkerne forårsaget af sandstormen. Især det afslebne bederoefrø synes at have vanskeligt ved at bryde igennem sandlaget, der mange steder har lagt sig i sårillerne" (S. A. Ladefoged); Haderup og Omegn: „Sandstormen gjorde en del skade på egnen; en del roemarken blev omsået og enkelte kornmarker. Afgrøderne er mange steder kommet bedre over det end forventet. Frostgraderne i forbindelse med sandstormen har gjort mere skade mange steder end selve sandstormen" (E. Eriksen); Ringkøbing: „Selv om det vist ikke gik så galt, som det først så ud til, så har afgrøderne i denne måned lidt meget ved stormskaden. Mange roer er sået om, kartoflerne kom til at ligge oven på jorden, sommetider i rækker, men desværre også på steder i vild uorden. — De, der ikke fik dækket den omgående, fik dem ødelagt af frost" (J. A. Jacobsen); Løgumkloster: „Sandflugten d. 4. maj voldte megen skade og bekymring. Roemarkerne: ca. 40 % er blevet sået om. Planterne var svedet og slidt i stykker, og selv om en del var gode, ville der være blevet mange spring i marken. Andre steder var planterne begravet under et tykt lag sand, navnlig hvor man havde tromlet, og i alle tilfælde hvor vinden havde frit spil. Læhegnenes betydning viste sig her i al tydelighed" (Hans Jepsen); Slogs Herred: „Den værste sandflugt i mands minde. Mange roer måtte sås om, mest de tidligt såede" (L. Aalling); Hårby: „Sandstormen d. 4. maj sled bladene af mange roer eller dækkede dem, så omsåning måtte foretages" (Holger Pedersen) og Lammefjorden: „Ca. $\frac{1}{3}$ af alle rækkesåede afgrøder på Lammefjorden måtte omsås efter jordfygning. Navnlig gik det ud over gulerødder og spinat, men også roer tog skade. Dyndjorden blev fuldstændig fjernet fra kartoffelkammen" (H. Jensen).

Haglskade. Sindal: „En heftig tordenbyge ledsaget af hagl midt i måneden forårsagede stedvis ret stor skade i roemarkerne. På kuperet terræn skyllede de store vandmængder roerækkerne bort, og omsåning var nødvendig i adskillige tilfælde. Det er næppe for meget sagt, at der er sået flere roemarker om på grund af regnskyl end som følge af sandflugt. Andre steder blev jorden banket så stærkt sammen af hagl og regn, at det har knebet for roerne at komme op“ (Mårten Christensen).

Spiringen har i mange tilfælde været dårlig og uensartet. Fra Varde skrives herom: „Det kniber med spiringen i år, der vil blive mange spring i rækkerne. Der er marker, der egentlig var egnet til omsåning, om ikke det havde været så tørt og sent. Årsag: frøene er ikke kommet langt nok i jorden, og samtidig næsten ingen nedbør siden marts. Ved kunstig vanding på en mark lykkedes det at få mange af frøene til at spire, så der kan blive en ret hæderlig bestand“ (Knud Henneberg).

Lyspletsyge (manganmangel) begyndte at vise sig i slutningen af måneden, og der blev i stor udstrækning sprøjtet med mangansulfat samtidig med parationsprøjtningen mod bedefluerne.

Virusgulsot (*Beta virus 4*) havde endnu ved månedens slutning en meget ringe udbredelse.

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium* sp. o. a.) nævnes i indberetninger fra Samsø (P. Riis Vestergaard), Ribe (Aage Buchreitz), Nyborg (H. Rasmussen) og Kalundborg (N. M. Nielsen), hvor sygdommen undertiden har optrådt med stærke angreb.

Bedeskimmel (*Peronospora schachtii*) optrådte mange steder i frømarkerne og undertiden med stærke angreb. Angrebene begyndte tillige at vise sig i 1. års roerne: Kolding: „Stærk udbredelse af bedeskimmel i bederoer (fabriksroer) i marker beliggende i nærheden af en bedefrømark, hvor der er en del bedeskimmel“ (O. Ruby); Nordøstfyn: „Pletvis har der været en del bedeskimmel i nogle frøroemarker. — Fra disse marker er der i de sidste dage af maj — trods tørt vejr — sket smitte på nærliggende 1ste års roer, særlig i marker, der er beliggende nordøst for frøroerne. En sprøjtning af 1ste års roerne med Dithane Z vil blive forsøgt“ (Helge Rasmussen); Roskildeegnen: „I den sidste tid er forekommet stærke angreb af bedeskimmel i alle frøroemarker — 5-10 % angrebne planter har ikke været nogen sjældenhed“ (K. M. Nielsen); Stevns: „Enkelte frømarker meget stærkt angrebne, men der er rigelig bestand i år, så der er noget at tage af“ (Aage Madsen); Møn: „Der findes mange angrebne planter. Tidligere års erfaring går ud på, at der kan høstes et ret godt frøudbytte trods stærkt bedeskimmelangreb“ (Sv. Aa. Pedersen).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Frost og kulde. Hvad der er nævnt herom under bederoer gælder i endnu højere grad kålroerne, der på grund af deres større frostmfindtlighed blev skadet endnu mere end bederoerne. Man kan derfor regne med, at tilsvarende større arealer med kålroer er sået om. Ålborg: „Kålroer: Nattefrosten omkring 7. og 8. maj var på de lave og engagtige jorder meget hård ved de kålroer, der på dette tidspunkt var ved at skifte blade. Og der er hos mange landmænd en bange anelse om, at disse frostramte kålroer skal blive til ene stokroer, og af den grund er flere marker omsået“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad); Vesthimmerland: „Kålroerne tog mange steder, navnlig på de mørke sandjorder, betydelig skade af frosten. Plantebestanden blev i adskillige marker tyndet stærkt, og i nogle marker på lavtliggende arealer fuldstændig udfrosset“ (S. A. Ladefoged); Hobro: „En del kålroer har lidt meget af nattefrosten, selv på almindelige markjorder har omsåning enkelte steder været nødvendig“ (Poul Olsen); Viborg: „Nattefrosten har anrettet store ødelæggelser, især på de tidligst såede kålroemarker, der i mange tilfælde er sået om på grund af frostskaade“ (O. Th. Nielsen); Nr. Snede: „Skader forårsaget af nattefrost har i nogle tilfælde medført omsåning af kålroer“ (Sv. Aa. Jacobsen) og Rødding: „Også kålroerne er det gået stærkt ud over, dog kun undtagelsesvis så stærkt, at omsåning er fundet tilrådelig“ (Georg Nissen).

Sandflugt. Se bederoer.

Kartofler.

Frost. Svidning af kartoffeltoppen forekom i stor udstrækning i hele landet, nogle steder frøs den endda ned 2—3 gange. Den forvoldte skade er især af betydning for avlere af tidlige kartofler. Fra Samsø skrives således: „Nattefrost indtil $\div 4^{\circ}$ har i månedens første halvdel hærget en betydelig del af øens tidlige kartoffelarealer, hvoraf ca. $\frac{1}{3}$ hverken vil give tidlige eller overhovedet normale afgrøder“ (P. Riis Vestergaard). Fra Herning beretter C. J. Henriksen, at der er adskillige eksempler på, at kartoflerne er frosset i jorden: „En enkelt mand har således fået 20 tdr. ld. frosset. Jeg må tilføje, at praktisk talt alle læggekartofler på de 20 tdr. ld. var totalt ødelagt. Da der uden tvivl er mange landbrugere, der ikke har opdaget frostskaaden, vil der sikkert blive mange spring i markerne på de udsatte egne“.

Sandflugt. Se bederoer.

Spiringen i marken synes gennemgående at have været normal, men det ventes i flere egne, at frosten vil fremkalde spring i bestanden som følge af, at læggeknoldene er frosset i jorden.

Ole Wagn.

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugtræer og frugtbuske.

Nattefrost. Så stærke skader, som ikke er set i mange år på denne årstid, er konstateret i såvel frugtræer som frugtbuske. Der har været ret stor forskel på skaderne i de forskellige egne af landet, og der bemærkes også stor variation i omfanget lige fra enkelte ødelagte blomster til totalt mislykket blomstring. I enkelte lokaliteter har man konstateret, at temperaturen i løbet af natten er faldet til $\div 14^{\circ}\text{C}$. Til illustration af ovennævnte citerer vi følgende: øst for Storebælt: „Hvor frostskaade er sket, har skaden været stor. Det er især gået ud over plantager i Sydsjælland og på Falster. Sorterne er skadet i forskellig grad. Værst synes de triploide og tidligst blomstrende at være skadet. Skadebillede: brunt væv i frugtsporen. En del af vævet synes at være gendannet, så dele af blomsterklyngen har udviklet sig. Den endelige skade kan næppe gøres op før efter junifaldet“ (konsulentkontoret, A.D.G.); København Amt: „Set enkelt tilfælde af ret stærk svidning (brunfarvning) af kronblade på Grimson Cox, som stod i en lavning“ (Egon Hansen); Frederiksborg Amt: „Guldborg og Gråsten: de første blade stærkt forkrøblede; enkelte blomster, navnlig midterblomsten, blev ødelagt først på måneden. Mærkværdigvis ser det ud til, at frosten omkring 25. maj ikke har gjort fortræd“ (C. T. L. Worm); „I Frederiksborg Amt samt Hornsherred synes frostskaaden i æbler, pærer og blomster at være uden betydning for den kommende høst. Enkelte blomster i Gråsten, Belle de Boskoop samt Cox's Orange er ødelagt, men med den rige blomstring mærkes denne udtynding ikke. Surkirsebær har i visse områder taget stærk skade“ (Hans Chr. Madsen); Sorø Amt: „Især på Gråsten og Cox's Orange er enkelte blomsterklynger helt bortfrosset — men det ser ud til, at egnen her er sluppet billigt. Det er vanskeligt at afgøre, om de sidste nætters lave temperatur har skadet blomsterne — foreløbig ser det ikke ud til det“ (E. Christensen); Jungshoved: „Gråsten: 10 pct. af blomsterne ikke kommet til udfoldelse, ellers endnu ingen synlig skade på æbler. Pærer: Tongres — lyse blade, meget bukledede, ellers ingen skade konstateret endnu, men i øvrigt er det for tidligt at udtale sig“ (Aton Th. Andersen); Frejlev: „I Gråsten er omtrent alle blomster frosset i maj og sidder nu som sorte klynger mellem bladene. I Sønderskov, Cox's Orange, Jonathan, Guldborg og Belle de Boskoop findes en del frosne knopper mellem friske. Dette skete i april. Angående kulden først i maj: de små blade omkring blomsterknopperne blev forvredne og brune af blæst og kulde. De er stadig små, så træerne er temmelig bladfattige og åbne i væksten. Gælder alle sorter undtagen Gråsten“ (A. Diemer); Maribo Amt: „I et område på Nordfalster har frosten totalt ødelagt dette års frugtsætning på ca. 25 ha. På 5 ha må det formodes, at det også er gået ud over den kommende høst. Flere steder har frugtsætningen på de tidlige pærer svigtet, hvilket sikkert kan tilskrives frosten“ (N. T. Nilsson); Fyn: „Skaden kan endnu ikke opgøres; det er særlig Gråsten på udsatte steder, det er gået ud over. Ved udsatte steder

forstås lave arealer og det indre af øen" (Sigurd Thorup); Sydfyn: „I en plantage i Svindinge ved Nyborg var alle blomster døde. Grunden var vel nok påskefrosten, ellers er det normalt, at de fleste Gråsten-blomster er bortfrosset mange steder. Bramley er meget svækket; der sidder kun mellem een og tre blomster tilbage på hver kvast. Boskoop og Cox's Orange har mange steder mistet midterknoppen. På Jonathan findes enkelte blomster med frosne grifler" (Chr. Greve); Svendborg Amt: „Siden 1938 har der næppe været så stærk frostskaade som i år. Den første skade skete 12.—14. april, da temperaturen på nogle lokaliteter var nede på $\div 7^{\circ}$ — $\div 9^{\circ}$ C om natten. Videre skade indtraf adskillige nætter i løbet af maj. $\div 5^{\circ}$ — $\div 6^{\circ}$ C synes at være grænsen for, hvad træerne kunne tåle 12.—14. april, da de var nået et stadium mellem museøre og tæt klynge. Skaden i disse nætter viste sig ved krøllede blade, som ses næsten overalt, og ved at frugtknopperne standsede i udvikling, løsnedes og falder af nu i maj og juni. Paradoksalt er det, at man undertiden ser ringe skade på sædvanligvis kolde lokaliteter — af den grund, at træerne ikke her har været så langt fremme i udvikling, at frosten har kunnet skade dem. Endelig må man utvivlsomt også regne med en latent skade, som først vil give sig udslag i et eventuelt stærkt øget julifald, som vi så det i 1956 hos Cox's Orange, og som vel først og fremmest må frygtes hos denne sort, selv om Cox's Orange-blomsterne i år er særlig kraftige. Hvad sorter angår, er ingen gået ram forbi, men Cox's Orange og de triploide sorter, specielt Gråsten og Bramley, synes at have haft særlig ringe modstanddygtighed. Ompodninger, som er udført før frosten, synes også at have væsentlig flere kikserer end de senere udførte" (Aage Lauritsen); Statens forsøgsstation, Blangstedgård, Odense: „På Gråsten frøs en del af blomsterne væk på et meget tidligt stadium, andre blev let beskadiget, men skaden synes ikke at have fået et omfang, der kan få væsentlig indflydelse på frugsætningen, idet der i de fleste blomsterklaser var intakte blomster. På andre sorter er der, bortset fra enkelte frostbeskadigede blomster på Ingrid Marie, ingen skade sket, der på nuværende tidspunkt synes at kunne hindre en normal frugsætning" (Hans M. Jepsen); sydlige Sønderjylland: „Æbler — de fleste sorter — mange beskadigede blade; løvet har ikke nået fuld størrelse, og bladene er gule. Megen toptørhed efter den hårde frost i påsken. Blomstringen ret sen, f. eks. Boskoop kun i begyndelsen af blomstring. Pærer: samme skadebillede som æbler. Blommer og mirabeller: næsten ingen frugsætning. Kirsebær (søde sorter): frugsætning under middel; skyggemorel midt i blomstringsperioden. Frugtbuske: solbær/ribs pæn sætning — stikkelsbær under middel" (M. Surlykke Wistoft); Esbjerg-Varde: „Mest medtaget er Bramley, som foruden typisk kuldeskadede blade i mange tilfælde har store partier på hovedgrene og stamme med afskallende bark. Dette sidste er dog fjordgammel kuldeskade" (M. Sørensen); Midtjylland: „Tidligt blomstrende sorter af æble: de fleste blomster ødelagt. Sent blomstrende, som f. eks. Pigeon: ingen skadede. Pærer: set en del Grev Moltke, hvor alle blomster, både udsprungne og ikke-udsprungne, var totalt ødelagt. Blommer: har undersøgt flere sorter, men

ikke fundet beskadigede blomster" (K. Lystlund); Horsens: „På de højere liggende plantager synes der ingen skade at være sket. På lavere liggende plantager er der ofte betydelig skade, men det synes vanskeligt at specificere sorter" (Chr. A. Nørholm); Viborg Amt, syd: „I første omgang kom mirabel i knop, og halvt udsprunget fremkom der brune blomsterblade. Pærer frøs i åben blomst mange steder. Æble (rød ananas): svedne bløsterblade efter blomsterkulmination" (Eli Mølgaard); Århusegnen: „I nogle tilfælde er knopperne ikke kommet længere end til tidlig tæt klynge og derefter tørret væk; i andre tilfælde er knopperne udviklet normalt, men ved gennemskæring er griffel og frugtanlæg sorte. Man kan i disse dage se Gråsten, der er godt besat med tilsyneladende normale blomster, som så ved nærmere eftersyn viser sig at være sorte indvendig. Det er i øvrigt navnlig de tidligt blomstrende sorter, der er angrebet: Gråsten, Boskoop, Coulon, Guldborg, Bramley m. fl., og af pærerne særlig Colorée og Grev Moltke. Det er navnlig enkelte lokaliteter, der er ramt. For avlen i almindelighed skønnes skaden kun at blive af betydning for pærer og tidlige æbler" (Ejnar Larsen); Ålborg Amt: „Frostskader varierer en del. De tidlige pærer: Colorée de Juillet, Clara Frijs, Conference, Grev Moltke er stærkt skadet. Gråsten, Transparente, Husmoder stærkt skadet" (Jørgen Jørgensen); Statens forsøgsstation, Hornum: „Frostskaden har været særdeles ondartet i alle kulturer. Af æbler er Gråsten og Boskoop totalt ødelagt, medens Cox's Orange og Laxtons Superb samt Ingrid Marie har klaret sig noget bedre, men også her er skaden stor. Så godt som alle pæresorter har lidt stærk skade, og i kirsebærrene har enkelte sorter klaret sig bedre end andre. I planteskolen er skaden også meget stor, idet de unge skud og spirende frøplanter har taget varig skade" (I. Groven); Hjørring: „På udsatte steder betydelig frostskade på blomster af de fleste pæresorter" (Frode Olesen); Jylland: „Der er to slags frostskader på blomsterne; først i april var ofte hele klynger i Gråsten og Boskoop døde, senere først i maj er kun griflerne beskadiget, ofte i et antal på 50—80 pct., men alligevel sås senere en god blomstring. Hvordan det vil udvikle sig fremover, kan endnu ikke afgøres. Sortsrækkefølgen for skade synes at være for æbler: Filippa, Gråsten, Boskoop, Coulon, Bramley, Transparente, Cortland, Lobo, Cox's Orange, Ingrid Marie, Cox's Pomona, Pigeon, Golden Delicious og for pærer: Grev Moltke, Colorée, Conference. Blommer: de tidlige. Surkirsebær — skyggemorel: ofte $\frac{2}{3}$ af blomsterne ødelagt" (Arne Sørensen).

Fra Sorø Amt meddeles følgende om skade af nattefrost på stikkelsbær: „Bærrene bliver gule og falder af i stort antal. Ribs og solbær synes at have klaret det meget bedre" (E. Christensen).

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*). Svampen har haft meget ringe spirebetingelser på grund af en langvarig tørkeperiode. En enkelt indberetter nævner endda, at selv usprøjtede træer er fuldstændig fri for skurv. Et par enkelte svage angreb, hvor infektion antagelig er sket omkring den 20. maj, er omtalt af Arne Sørensen, Kolding.

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*). Ud over få indberetninger om svage, spredte angreb angiver alle øvrige indberettere, at pæreskurv ikke er iagttaget.

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*) ser ud til at skulle blive alvorlig i år i hvert fald i de deciderede melduglokaliteter. Vi citerer følgende: Maribo Amt: „Efter et par godartede meldugsæsoner synes melduggen i år at melde sig med fornyet styrke. I kystegnene må frugtavlerne af hensyn til melduggen sprøjte mere med svovl end ønskeligt er af andre hensyn“ (N. T. Nilsson); Svendborg Amt: „Meldug har været uden betydning i de sidste to år, også på de erfaringsmæssigt udsatte lokaliteter, og svovl er i stigende grad blevet erstattet med tiuram, ziram eller captan, men i år minder melduggen kraftigt om sin eksistens. Der er få plantager i kystegnene, hvor den ikke kan findes, og i en enkelt plantage er iagttaget et angreb, som må beskrives som voldsomt. Jonathan og Gråsten er to af de mest angrebne af erhvervssorterne, men er dog ude af stand til at hamle op med Cortland, hvor den findes“ (Aage Lauritzen); Jylland: „Der synes at være en del heraf i år. Der er fundet ret svære angreb på Jonathan, Gråsten, Boiken m. m.“ (Arne Sørensen); Århusegnen: „På de ganske få lokaliteter, hvor man normalt har meldug, er angrebet i år tilsyneladende ret omfattende“ (Ejnar Larsen).

Køkkenurter.

Frostskade i jordbærblomster. I slutningen af måneden gik temperaturen en enkelt nat meget langt ned med det resultat, at mange blomster blev sorte indvendig. Vi citerer følgende: Holbæk Amt: „Månedens sidste nætter ødelagde en del blomster (måske 5—10 pct.)“ (Henrik Nielsen); Fyn: „Nattefrosten har ødelagt mange jordbærblomster, især de tidligt blomstrende sorter og her igen 1. års frem for 2. års planter. Skaden varierer stærkt fra egn til egn fra næsten ingen sorte blomster til $\frac{1}{3}$ ødelagt“ (Erland Jørgensen); Statens forsøgsstation, Blangstedgård, Odense: „Enkelte blomster på de tidlige sorter, måske 5—10 pct. af de første blomster“ (Jørgen Vittrup Christensen); sydlige Sønderjylland: „Kun jordbær, der blomstrede i frostperioden først i maj, fik frosne blomster; det fros ikke i Sønderjylland i slutningen af måneden“ (M. Surlykke Wistoft); Statens forsøgsstation Spangsbjerg, Esbjerg: „Deutsch Evern: omkring 25 pct. frosne blomster, Müncheberger frühe: omkring 33 pct. frosne blomster. Dybdahl, Ydun, Abundance og Senga Sengana ikke eller kun ubetydeligt skadet“ (Axel Thuesen); Horsens: „Betydelig skade på blomster og blade“ (Chr. A. Nørholm); Jylland, syd: „Særlig i Midtjylland er det gået ud over blomsterne. En del var sorte for udspringet. Her på egnen er kun få blomster skadede. For øvrigt er blomsteransætningen så stor i år, at der næppe bliver mangel på jordbær, selv om ca. $\frac{1}{4}$ af blomsterne skulle være dræbt af frost“ (K. Lystlund); Statens forsøgsstation, Hornum: „De tidlige sorter stærkt skadet. Dybdahl mindre, Abundance ingen blomsterskade, men alle sorter havde svedne

blade" (F. Knoblauch); Viborg Amt: „Det så sort ud i blomstringens begyndelse — værst hos de 1-årige, men den rige blomstring i næsten alle sorter giver i dag et godt billede. Det kommer til at gå ud over tidligheden, men, så vidt vi kan bedømme det her, ikke over udbyttet i det hele og store" (Eli Mølgaard); Jylland: „Som al frostskaide meget varierende; meget almindeligt er de første par blomster frosset, sjældent mere" (Arne Sørensen).

Tomatsyge — tidligere kaldet tomatkræft — (*Diplodina lycopersici*). Vi har kun modtaget få indberetninger, og i disse tales kun om svage og spredte angreb. Fra Århusegnen skrives: „I et enkelt gartneri er der meget i en blok. Jorden er dampet. Angrebet var der også i fjor. Husene brugt til opformering af tomatplanter. Angrebet fra 15—60 cm over jorden" (J. Storm Pedersen).

Tomat-viroser har fået følgende kommentarer: øst for Storebælt: „Især almindelige og stærke angreb af mosaiksyge. Stribesyge noget mindre" (konsulentkontoret, A. D. G.); Jylland, syd: „I løbet af maj har vi næsten daglig fået beviser for, at tomatviroserne nu har vist sig i talrige kulturer rundt om i vort distrikt. Selv mener jeg, at der er langt flere angreb i år end tidligere. Vi har her fået tilsendt plantedele, flest med mosaiksyge, mange med Chrysanthemum-mosaik og broncetop; flere tilfælde med mere end eet virus i samme kultur. Derimod har vi endnu ikke set meget til stribesyge" (K. Lystlund); Århusegnen: „Mosaik, Chrysanthemum-virus, særlig slemt et sted, hvor Chrysanthemum Peach Blossom-moderplanter har stået i huset" (J. Storm Pedersen).

Prydplanter.

Vinterskade og nattefrost. De følgende citater aftrykkes for at referere de arter, der især er blevet ødelagt: øst for Storebælt: „Tulipaner skadet af frost mange steder" (konsulentkontoret, A. D. G.); sydlige Sønderjylland: „Frosten i påsken var ret slem ved stedsegrønne, særlig Juniperus og Chamaecyparis. På løvfældende buske og træer er der en del toptørhed især på tidlige arter, f. eks. Spiraea Thunbergii og Weigelia præcox — på mange andre også, f. eks. parkroser, slyngroser, Rhus typhina. Taxodium disticum frosset stærkt ned" (M. Surlykke Wistoft); Midtjylland: „I Midtjylland er mange prydbuske og -planter næsten ødelagt. Har set Cornus sibirica, Forsythia, Deutzia og kælle Philadelphus, der nu må begynde forfra. Skud, der har klaret vinteren, er helt nedfrosne. På Ribes og Spiraea Vanhouttei frøs blomsterne. Kun de tidlige (botaniske) tulipaner og narcisser klarede sig. De senere (alm. sorter) frøs på stilk og blomster. Flere liljesorter frøs til jorden (Lilium henryi). Stauder har klaret sig langt bedre, kun små svidninger" (K. Lystlund); Århusegnen: „Tulipaner på friland. Forsythia: halvdelen af blomsterne ødelagt før udspring" (Aage Gylling); Viborg Amt, syd: „I frostnætter gik det ud over store planter af Doronicum, Astilbe o. l., småplanter af Platycodon, Oenothera, Lythrum, Delphineum m. m. Tulipanerne har haft det meget

strengt og er helt ødelagt mange steder. Det samme gælder — omend knap så stærkt — narcisser, hyacinther o. a. løg- og knoldvækster“ (Eli Mølgaard); Statens forsøgsstation, Hornum: „Birk, Berberis, Cornus, Cotoneaster, Buddleya, Forsythia, Sorbus, Sorbaria, diverse roser, stauder, hækplanter (naur), rødæl o. s. v.“ (F. Knoblauch).

Sandstorm. På de lette sandjorder har tørken medvirket til, at blæsten særlig let fik fat på sandkornene og med voldsom kraft piskede dem ind mod mange planter. Ud over at kimplanter blev begravet af tilfløjet sand, konstateredes skade i form af små sår på mange planter. Fra Statens forsøgsstation, Hornum, skrives desuden: „Den sandstorm, der varede 3. og 4. maj, bevirkede omtrent lige så stor skade som frosten i den efterfølgende uge. Særlig slemt gik det ud over nypriklede planter i planteskolen, og nysæede frøbede blev mange steder slemt raseret“ (I. Groven).

Narcis-gråskimmel (*Botrytis narcissicola*). I frilandskulturerne kan det ses, at der er forskel på sorternes modtagelighed. Flere avlere har måttet erkende, at de ved læggetiden sidste efterår ikke var omhyggelige nok med at gennemsortere narcispartierne; i særlig grelle tilfælde kan der konstateres op mod 25 pct. gråskimmel.

Hyacinth-mosaiksyge synes at være særlig udbredt i sorten Bismarck, og der findes næppe mange virkelig virusfri partier af denne sort her i landet. Derimod synes sorten Pink Pearl at være mindre modtagelig.

Iris-mosaik. „Iris-mosaik er ved at blive en alvorlig plage igen, idet mange af de importerede løgpartier er stærkt inficerede, særlig de italienske“ (konsulentkontoret, A. D. G.).

Narcis-vira er i visse partier meget alvorlige. Symptomer på narcis-mosaiksyge kan variere lidt fra sort til sort, og konstateringen kan derfor være noget vanskelig. Vi har modtaget følgende rapporter: øst for Storebælt: „Virusangreb kan findes i de fleste narcismarker — både angreb af chokoladeplet og mosaiksyge“ (konsulentkontoret, A. D. G.); Statens forsøgsstation, Hornum: „I et hollandsk „grønt“ parti Golden Harvest ret udbredt mosaik og nogen chokoladeplet. Løgene havde god vækstkraft, selv om det ca. 3 uger efter afblomstring viste tydelige symptomer for mosaik“ (F. Knoblauch); hele landet: „Både mosaik og chokoladeplet almindelig — sidstnævnte har først rigtig vist sig i de seneste dage. For begge gælder det, at angrebets styrke er meget afhængig af sorten“ (P. Jacobsen).

Frank Hejndorf.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Havreål (*Heterodera major*). Kun i 6 af de 38 indkomne beretninger skrives, at angreb ikke er set. De øvrige melder om angreb af varierende styrke og antal. På rødderne af havre begyndte de hvide hunner at gennembyrde rodbarken sidst i maj. Af de indkomne skal følgende citeres. Fra Brønderslev: „En enkelt mark ompløjet i Ø. Hjermitzlev“ (Harald Olesen). Sydthy: „Enkelte stærke angreb iagttaget“ (Kr. Hougaard). Morso: „De tidligere kendte ødelæggende havreålsangreb kendes nu kun på ejendomme med forældede sædskifteforhold. Den 15. maj er der således fundet stærkt ødelagt havre (koralrødder) i en mark, hvor der har været dyrket byg både i 1955 og 1956. Den slags går ikke“ (Engelhart Jensen). Hads Herred: „Der er allerede konstateret mange tilfælde af havreålsangreb i såvel havre som byg samt enkelte angreb i hvede. Angrebene forstærkes ved, at jorden i år mange steder er meget løs og tør“ (Arne Hansen). Ålborg: „Der er temmelig mange angreb af havreål, og jeg har også konstateret havreål i vårhvede, og på samme ejendom er en havremark fuldstændig ødelagt, hvor der sidste år var vårhvede og i to år forud Frejabyg. Ligeledes er en mark med Majabyg stærkt angrebet, men der har den tidligere ejer også dyrket blandsæd og havre i flere år“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Mols-Rønde: „Udbredte svagere og stærkere angreb, hvis virkning forstærkes af tørke“ (Jørgen Nielsen). Horsens: „Der synes i år at blive ret alvorlige angreb af havreål. Angrebene forekommer dog kun, hvor man har en udstrakt korndyrkning og i særlig grad havredyrkning, f. eks. to havremarker i en 7- eller 8-marks drift. De konstaterede angreb forekommer i så godt som alle tilfælde i havre efter byg“ (Aksel Nielsen). Skanderborg Amt: „Det bliver tilsyneladende mere og mere almindeligt at finde havreålsangrebne bygmarker, og det kan næsten altid føres tilbage til et dårligt sædskifte. Bygplanter med de to yderste blade rødligt anløbne afslører næsten altid et stærkt forgrenet rodnet, og det skal nok senere vise sig at være besat med ålecyster“ (Carl V. Petersen). Kolding Herred: „Usædvanlig mange ondartede angreb. Næsten altid værst, hvor der er sået havre direkte efter byg eller hvede. Farven i de angrebne marker har rettet sig betydeligt i de sidste dage, men skadevirkningen vil næppe overvindes, selv om den voldsomme reaktion, der i de angrebne marker viste sig omkring midten af måneden, vel for en del skyldes det kolde vejr“ (O. Ruby). Ribeegnen: „I et enkelt sogn er det galt, — men det er svært at få folk til at forstå sagens alvor. Der spilles stadig hasard med sædfølgen“ (Aage Buchreitz). Rødning: „Antallet af tilfælde med havreål er stærkt aftagende her på egnen. Dels er omfanget af havredyrkning mindre, og der dyrkes sjældent havre i andet end grønjord. Kun i et par tilfælde er konstateret bemærkelsesværdige angreb, og i disse tilfælde i havre efter byg“ (Georg Nissen). Åbenrå: „For 3 uger siden så det ud til at blive et slemt år med havreål, men de fleste marker, hvori angrebet var konstateret, har rettet sig igen“ (Carl Poulsen).

Skærbæk og Omegn: „Angrebene synes godartede i år; grunden hertil er ukendt“ (Vald. Johnsen). Lyø: „Enkelte pletter med stærke angreb er bemærket, og det vil sikkert i løbet af sommeren vise sig, at havreålen er mere udbredt her end antaget“ (Preben S. Overbye). Vestfyn: „Vi har haft en del svære angreb af havreål i havre efter byg; også selv om havre bedyres kun at komme én gang i omdriften“ (Kr. Brødsgaard). Nordøstfyn: „At bedømme i øjeblikket tegner det til udbredte angreb af havreål. Havreålen er observeret i en del hvedemarker — et enkelt angreb kraftigt og ret ødelæggende — og flere byg- og havremarker begynder at vise symptomer“ (Helge Rasmussen). Assenseggen: „Der findes i hele området mindre angreb af havreål på både byg og havre“ (P. Bundgaard). Samsø: „Mod sædvane meget iøjnefaldende, oftest pletvis, men i enkelte tilfælde tydeligt udtalt for større arealers vedkommende — og uanset meget begrænset havredyrkning“ (P. Riis Vestergaard). Sydsjælland: „Havreål er konstateret enkelte steder, især efter 2—3 gange korn“ (Jens Marcussen). Kalundborgegnen: „Her er allerede set en del angreb, flere i sædskifter, hvor der ikke dyrkes havre“ (N. M. Nielsen). Roskildeegnen: „Svage angreb af havreål forekommer i enkelte havre- og bygmarker, men skaden har dog hidtil været af ringe omfang“ (K. M. Nielsen). Bornholm: „Det ser ud til, at havreålen får ret stor udbredelse i år, en af årsagerne hertil er, at en del af de mere eller mindre kvægløse brug, der tidligere kun dyrkede byg, i år har sået en del havre, og så viser skadevirkningen sig ved for megen vårsædsdyrkning rent sædskiftemæssigt set“ (A. Juel-Nielsen).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes* spp.). Se diverse skadedyr.

Jordloppelarver (*Crepidodera ferruginea*). Om angreb af disse larver på korn foreligger 3 indberetninger. Fra Kolding Herred: „En del voldsomme angreb i begyndelsen af maj. I reglen er angrebet overstået inden for et kort tidsrum“ (O. Ruby). Sønderborg Amt: „Enkelte mindre alvorlige angreb fundet“ (Erik Knudsen). Rødding: „Angreb almindelige, særlig i grønjordskorn, der i ganske enkelte tilfælde har udtyndet sæden så meget, at det kan få nævneværdig betydning for udbyttet, men kun i ét tilfælde (Harreby) blev omsåning nødvendig. Angrebet gennemgående af mindre omfang end i 1956“ (Georg Nissen). Også fra Ladelund meddeles om angreb af *Crepidodera ferruginea* (Kr. Nielsen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Hårmyglarver (*Bibionidae*). Der foreligger 4 indberetninger om angreb i korn (antagelig byg). Fra Ulfborg-Hind Herreder: „Konstateret en del angreb i kornarealer i humusenge, men skadens omfang vanskelig at konstatere, da der i næsten alle de pågældende arealer også findes mange stankel-

benlarver" (J. A. Jacobsen). Mols-Rønde: „Enkelte svagere angreb, som dog pletvis har udtyndet kornet stærkt" (Jørgen Nielsen). Samsø: „Kun et enkelt angreb af pletvis ødelæggende karakter bemærket" (P. Riis Vestergaard). Vestsjælland: „Et lille hjørne af en bygmark var stærkt angrebet. Andre steder er der ikke observeret angreb" (Stanley Jørgensen).

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). Om angreb i rug foreligger en meddelelse fra Tylstrup: „Stærkt angreb i de fleste af rugmarkerne; efter storm først i maj var der mange af de angrebne strå knækkede. Det er ikke alene, hvor havre er forfrugt, det er galt" (Aage Bach). 10 beretninger melder, at der ikke er set angreb i vårsæden, medens der i 11 skrives om angreb, der med få undtagelser har været af moderat skadevirkning. Nibe: „Kun enkelte svage angreb" (G. Heltoft). Brande: „Ses i mange marker, men er dog vistnok af mindre betydning end i de senere år" (P. Trosborg). Ladelund: „Enkelte ret stærke angreb" (Kr. Nielsen). Kolding Herred: „En del tidlige angreb" (O. Ruby). Ribeejgen: „Intet af nævneværdig betydning iagttaget" (Aage Buchreitz). Skærbæk og Omegn: „Angrebene af dette skadedyr synes at være ret udbredt i mange havremarker" (Vald. Johnsen). Åbenrå: „Angreb af fritfluelarver er bemærket, dog ikke særlig stor skadevirkning" (Carl Poulsen). Samsø: „Forholdsvis mange, men udelukkende ret svage eller helt betydningsløse angreb bemærket" (P. Riis Vestergaard). Nordsjælland: „Langt svagere angreb i havre i år end sidste år, men mindre angreb iagttaget i byg" (P. Hartvig Larsen). Sydsjælland: „Fritfluelarver er set ganske enkelte steder" (Jens Marcussen).

Brakfluelarver (*Hylemyia coarctata*). Fra Vinderup skrives om et stærkt angreb af disse larver, der ellers ikke har gjort sig bemærket i år.

Bælgplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). 8 beretninger melder, at der ikke er set angreb på græsmarksbælgplanterne, og i 20 omtales angreb af meget varierende hyppighed og skadevirkning. Angreb på lucerne omtales i halvdelen af rapporterne. Fra Allingåbro meddeles: „Lucerneål er konstateret i mange marker" (N. Engvang Hansen). Kolind: „Enkelte ret stærke angreb i lucerne" (Ejvind Staunskjær). Statens forsøgsstation v. Ødum: „Ret stærke angreb i 2. års rødkløvergræs" (Kr. G. Mølle). Mols-Rønde: „Adskillige lucernemarkers svagere eller stærkere angrebne" (Jørgen Nielsen). Hads Herred: „Angreb af stængelål pletvis af ødelæggende karakter i adskillige lucernemarkers" (Arne Hansen). Samsø: „Efter flere års ubemærkethed forekommer i år forbavsende mange og ofte ret ødelæggende angreb — endog i 1. års marker" (P. Riis Vestergaard). Lyø: „De lokaliteter, der har været angrebet af lucerneål, har været under opsyn, og det ser ikke ud til, at ålene på nuværende tidspunkt breder sig" (Preben S. Overbye). Vestfyn: „Vi har noteret 6—8 stærke angreb af ål i lucerne i marker, hvor der hævdes ikke at have været lucerne nogen-

sinde" (Kr. Brødsgaard). Vestfyn: „Lidt flere marker med lucerneålspletter end i tidligere år. To marker dømt til omplojning først på måneden" (Bent Kjærbøll). Roskildeegnen: „I enkelte kløver- og lucernemarker forekommer svage angreb af stængelål, uden at angrebene dog hidtil har været af større betydning" (K. M. Nielsen). St. Heddingekredsen: „En del angreb i lucernemarker" (Ernst R. Nielsen). Sydsjælland: „Stængelål ganske enkelte steder, hvor kløveren kommer for tit — men ikke slemme angreb" (Jens Marcussen). Møn: „Svage angreb af stængelål findes i næsten alle frømarker, men de fleste landmænd har taget hensyn til faren ved hensigtsmæssigt sædskifte. I år har jeg dog fundet to marker med så alvorligt angreb, at omplojning måtte tilrådes" (Sv. Aa. Pedersen). Bornholm: „Der er konstateret ål i alle tre kløverformer" (A. Juel-Nielsen).

Bladrandbiller (*Sitona spp.*). Fra Midtfyn (E. Randløv) skrives om stærke angreb på grønne ærter i begyndelsen af maj, og fra Virumgaard (S. P. Lyngby) om svage angreb på ærter på samme tidspunkt.

Bederoer.

Kålthrips (*Thrips angusticeps*). Se diverse skadedyr.

Den matsorte ådselbille (*Blitophaga opaca*). I de 62 modtagne beretninger omtales angreb af ådselbiller eller disses larver i næsten alle. I de fleste tilfælde drejer det sig dog kun om svage angreb, og i de marker, hvor angreb har antaget et mere betydeligt omfang, er tilfredsstillende begrænsning opnået ved sprøjtning med paration eller udstrøning af giftklid. Mange indberettere bemærker, at bekæmpelsen af bedefluen samtidig virker mod ådselbillerne, og kun på steder, hvor man ikke i tide har været opmærksom på angrebene, er der sket uoprettelig skade. Om nogle af de alvorligere angreb skrives følgende: Sindal: „I det kolde vejr er sukkerroerne kommet meget langsomt og meget tyndt op, og det har medført, at selv moderate angreb af ådselbiller har været i stand til at holde dem fuldstændig nede, og i en del tilfælde, hvor man først for sent er blevet opmærksom på skadedyrenes tilstedeværelse, har det været nødvendigt med omsåning" (Martin Christensen). Kær Herred: „Et enkelt sted har jeg set en nylig udtyndet roemark, hvor der vist nok kun var én roe tilbage. Skaden var sket på 1½ døgn. Der er nogle ådselbiller i mange marker, men her på egnen er der endnu så godt som ingen bederoer udtyndet, og derfor bemærkes de almindeligvis ikke endnu" (P. Norup). Lemvigegnen: „Stærke angreb af ådselbillelarver satte ind på flere lokaliteter i den sidste uge af maj" (S. Andreassen). Allingåbro: „Særdeles slemme i år. Der findes forhåbentlig tilstrækkeligt med paration" (N. Engvang Hansen). Mols-Rønde: „Mange kraftige angreb konstateret mod månedens slutning" (Jørgen Nielsen). Ikast-Bording: „Meget stærke angreb næsten overalt" (Johs. Nielsen). Brande-Thyregod: „Der er rapporteret flere stærke angreb — dog næppe udbredte angreb endnu" (P. Trosborg). Rødding: „Angreb har

været almindelige, og i adskillige tilfælde så slemme, at omgående behandling af marken med paration måtte tilrådes. Virkningen heraf har været særdeles tilfredsstillende" (Georg Nissen). Vis Herred: „I de seneste dage er foruroligende angreb sat ind. Der sprøjtes" (N. A. Drewsen).

Runkelroebillen (*Atomaria linearis*). Stedvis har der været alvorlige angreb, som har været medvirkende til en for dårlig plantebestand i bederoemarkerne. I enkelte tilfælde har de angrebne arealer måttet omsås. Der meldes om spredte, moderate angreb fra Skærbæk og Omegn (Vald. Johnsen), Samsø (P. Riis Vestergaard), Vestfyn (Bent Kjærbøll), Nyborgegnen (Helge Rasmussen) og Holbæk Amt (J. Chr. Tvergaard). Alvorlige angreb forekom på følgende lokaliteter: Åbenrå: „En enkelt mark med bederoer, ca. 1,0 ha, der lå omkranset af skov, blev helt ødelagt af runkelroebillen. Omsåning nødvendig" (Carl Poulsen). St. Heddingekredsen: „Et enkelt angreb, hvor de stærkest angrebne rækker blev sået om. Den øvrige del af det angrebne areal blev sprøjtet med paration" (Ernst R. Nielsen). Møn: „Mange flere marker, end man tror, er angrebet af runkelroebiller, der skader alvorligt i tyndt såede marker, og ofte må omsåning tilrådes. Skaderne er dog mest alvorlige, hvor der er sået roer efter roer eller frøroer. Ved omsåning behandles frøet med lindan, hvilket hæmmer angrebet i næste omgang" (Sv. Aa. Pedersen). Nordvestlolland: „Der har været flere runkelroebiller i år end sædvanlig. I marker med roer som forfrugt har angrebene været så stærke, at man i enkelte tilfælde har måttet så om. Hvor lindanbejdsning af frøene er forsømt, har man forsøgt med bladanpudring på de små roer med ret godt held" (J. Østergaard). Lolland og Falster: „Disse biller har igen i år ødelagt mange roemarkers sammen med thrips, dog ikke så voldsomt som sidste år" (S. E. Sørensen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Roegnaveren (*Cnecorhinus plagiatus*). Se diverse skadedyr.

Viklerlarver (*Cnephasia spp.*). Der meldes om enkelte forekomster af viklerlarver i bederoerne fra Hald Ege ved Viborg (Jens Dollerup). Fra Vestfyn (Bent Kjærbøll) skrives, at viklerlarver findes i mange marker og ofte indtil 3 pr. plante. Også i Østsjælland (Ernst R. Nielsen) er larverne iagttaget på bederoer.

Hvedeuglen (*Agrotis tritici*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Se diverse skadedyr.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Fra næsten alle egne af landet berettes om meget stærk æglægning af bedefluen, og en del steder er mineringen i bladene begyndt. Der er dog visse egne i Nord- og Vestjylland, som danner undtagelser, idet æglægning i nævneværdigt omfang ikke er forekom-

met. Det er for tidligt at bedømme angrebets omfang, idet æglægningen og klækningen ikke er tilendebragt. Desuden er der foretaget bekæmpelse i meget udstrakt grad, hvorved angrebene som oftest standses, før der er forvoldt væsentlig skade. Sprøjtning med 1—1,5 liter paration pr. ha synes de fleste steder at være fuldt effektiv; derimod har pudring med paration ifølge undersøgelser foretaget af Statens plantepatologiske Forsøg vist sig at være mindre pålidelig.

I 65 af i alt 86 beretninger omtales usædvanligt stærk æglægning, medens resten melder om et moderat eller ringe antal æg. Her skal kun citeres enkelte meddelelser repræsenterende forskellige egne af landet. Ålborg: „De første angreb er anmeldt, og markerne er under stadig tilsyn for at indlede sprøjtning i rette tid“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Lemvigegnen: „Stærke angreb er sat ind overalt i sidste uge af maj. Der er mange æg på de spæde planter, og larverne er begyndt at minere bladene. Bekæmpelsen sker ved sprøjtning med paration“ (S. Andreassen). Ikast-Bording: „Der har været en stærk æglægning i næsten alle marker, og de første angreb er sat ind. Det ser ud til, at det bliver mere ondartede angreb end sædvanlig“ (Johs. Nielsen). Mols-Rønde: „Der har i sidste uge af maj været meget stærk æglægning, og der er grund til at frygte, at ret omfattende sprøjtning kan blive nødvendig“ (Jørgen Nielsen). Hads Herred: „Der er lagt æg i store mængder — navnlig i marker nær kysten — i den sidste uge er larverne begyndt at vise sig i stigende antal. Sprøjtning med paration er begyndt“ (Arne Hansen). Nr. Nebel: „Den 12. maj fandtes de første æg — og nu findes æg i alle bederoemarken. Mineringen er begyndt i kimbladene, og der er ualmindelig mange æg. Der kan formentlig ventes stærke angreb i den kommende uge“ (Magnus Poulsen). Nr. Snede: „De sidste dage i maj er der i vid udstrækning konstateret æglægning. Minering endnu ikke set her på egnen“ (Sv. Aa. Jacobsen). Ladelund: „Stærke angreb i alle bederoemarken. Æglægningen begyndte meget tidligt, idet de første æg blev lagt 10.—11. maj. Jeg tror, at bekæmpelsen bliver vanskelig, da æglægningen synes at strække sig over 3 uger eller mere, så det kan blive nødvendigt at sprøjte to gange i en del marker. Sprøjterne har meget travlt i disse dage (31/5)“ (Kr. Nielsen). Rødning: „Æglægning i alle bederoer uden undtagelse og over en meget lang periode. Den 8. maj fandtes de første æg, og der er lagt æg til i slutningen af måneden i usædvanlig stort antal. De første æg er klækket langsomt, idet larveangrebene først er begyndt 20.—25. maj. Næsten alle marker bliver sprøjtet med paration — 1 liter pr. ha — og virkningen synes meget tilfredsstillende. De første marker er sprøjtet ca. 20. maj, og til trods for betydelig æglægning i dagene derefter er der ingen larvevirksomhed at iagttage i disse marker“ (Georg Nissen). Statens Marskforsøg, Højer: „Æglægning fra omkring den 20. maj; sidst i måneden er planterne stærkt befængt med æg, udklækning og minering er begyndt; der er sprøjtet en gang med paration, men det bliver sikkert nødvendigt at sprøjte igen først i juni, hvis roerne skal komme nogenlunde over angrebet“ (Carl Nielsen). Sønderborg: „Alle marker angrebet. Ikke en plante og næsten ikke et blad er fri for æg.

I mange marker er inden udtyndingen af roerne fundet bedefluelarver i op til halvdelen af planterne. Der sprøjtes for fuld kraft med paration" (Erik Knudsen). Hårby: „Der har været stærk æglægning. Æg findes på næsten alle roebladene. Larverne er nu så småt begyndt at arbejde her sidst på måneden" (Holger Pedersen). Nyborg og Omegn: „Der findes æg i alle marker. Mange steder er der mange æg på hvert blad. En del miner i kimbladene, men endnu kun få larver i løvbladene. Der bliver sikkert brug for sprøjtning adskillige steder i de kommende dage" (Helge Rasmussen). Horns Herred: „Så at sige hver eneste bederoemark er belagt med æg, og svag minering allerede begyndt. I betragtning af det tidlige tidspunkt, roernes svage vækst og æglægningens omfang, frygter jeg stor skade, hvis der ikke gribes ind i tide" (N. O. Larsen). Kalundborgegnen: „På Asnæs har været stærk æglægning, men i resten af egnen kun i mindre grad og ret spredt" (N. M. Nielsen). Stevn: „Sjælden er der lagt så mange æg som i år. Man kan på de små blade finde op til 10—15, og det er en sjældenhed at finde et blad uden æg. Larverne begyndte at vise sig den 27. maj" (Aage Madsen). Sydsjælland: „Bedefluens æg set i alle marker med bederoer. Stærkeste angreb på Vordingborgegnen" (Jens Marcussen). Møn: „Aldrig har vi haft mage til æglægning af bedefluer på Møn. Der er mange æg under hvert blad, og man kan undertiden finde æg på oversiden af bladene. På grund af kulden har klækningen ikke fundet sted i nævneværdig grad ved udgangen af måneden. Bekæmpelse vil blive iværksat i stor udstrækning de første dage af juni" (Sv. Aa. Pedersen). Nordvestlolland: „Der har været bedefluer så godt som hele måneden. Kulden forsinkede klækningen, og det synes, som om en meget stor part af æggene er gået til grunde. Bekæmpelse af larverne, der nu gør megen skade, er i øjeblikket (4/6) i fuld gang. Det synes dog at være lidt vanskeligt at finde det rette tidspunkt for bekæmpelsen, idet æglægningen har strakt sig over så lang tid. Det ser ud til, at det ikke kan lade sig gøre at slå larverne ihjel 100 pct., idet både pudring og sprøjtning efterlader en del levedygtige larver i bladene" (J. Østergaard). Bornholm: „I sidste uge af maj skete der en kraftig æglægning på bederoer overalt på Bornholm, men endnu er der kun få æg klækket. Da roerne endnu er små, og man står midt i udtyndingen, er der sat en kraftig bekæmpelse igang, selv om man ikke ved, i hvor stor udstrækning de mange æg vil give larver" (A. Juel-Nielsen).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Kålthrips (*Thrips angusticeps*). Se diverse skadedyr.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*). Der foreligger meddelelser om en del angreb i raps, rybs og kålroefrø. Det er dog sjældent, at angrebene har antaget et betydeligt omfang, idet bekæmpelse med DDT i de fleste tilfælde har været i stand til at begrænse billernes aktivitet. Ved Statens forsøgsstation i Tylstrup (Aage Bach) forekom stærke angreb på rybs, ved Allingåbro (N. Engvang Hansen) på kålroefrø, ved Statens forsøgsstation i St. Jyndevad (Chr.

Mundbjerg) på vinterraps og på Lammefjorden (Harald Jensen) såvel på raps som på fodermarvkålfro.

Rapsjorddroppen (*Psylliodes chrysocephalus*). Fra Viborg skrives, at angrebene i frøkålroer er stadig tiltagende og ofte ødelæggende (O. Th. Nielsen). Andre meddelelser foreligger ikke.

Jorddopper (*Phyllotreta spp.*). Som helhed synes angrebene af jorddopper ikke at være slemme, men dette skyldes i udstrakt grad den behandling af kålroefrøet med lindan, som er blevet en almindelig foranstaltning til forebyggelse af angrebene. I ikke mindre end 57 af de 75 modtagne beretninger omtales bejdningen som en tilfredsstillende metode til beskyttelse af de unge planter, og i intet tilfælde skrives om svigtende virkning. I en del marker, hvor behandling af frøene ikke blev foretaget, har der vist sig angreb af forskellig styrke. Disse angreb er dog oftest blevet slået ned ved brug af DDT, og kun enkelte steder har det været nødvendigt at så om.

Roeognaveren (*Cneorrhinus plagiatus*). Se diverse skadedyr.

Hvedeuglen (*Agrotis tritici*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Æblebladløppen (*Psylla mali*). 7 beretninger melder, at angreb ikke er set, 6 omtaler svage angreb.

Bladlus på æble. Den grønne æblebladlus (*Doralis pomi*) og den røde æblebladlus (*Sappaphis mali*) har hidtil optrådt ret godartet, og kun én beretning melder om stærke angreb. I de øvrige meldes, at angreb ikke er set, eller at de har været svage. Fra Ålborg Amt: „Hist og her svage angreb“ (Jørgen Jørgensen). Horsens: „Endnu kun ubetydelige angreb“ (Chr. A. Nørholm). Jylland: „Kun hvor der ikke er anvendt gift før blomstring; har konstateret svære angreb i Gråsten f. eks.“ (Arne Sørensen). Svendborg Amt: „Kun ubetydelige angreb, og da de fleste bruger en systemisk gift ved afblomstring — enkelte har forsøgt i ballonstadiet — vil der næppe blive noget bladlusproblem“ (Aage Lauritsen).

Æblesnudebilleren (*Anthonomus pomorum*). Fra Århusegnen skrives om svage angreb (Ejnar C. Larsen). På Roskildeegnen var middelstærke angreb almindelige. Enkelte steder var der dog ret stærke angreb (Gerda Mayntzhusen).

Løvsnudebiller (*Phyllobius spp.*). Om angreb på frugttræerne, formodentlig særlig æble, foreligger to indberetninger. Fra Jylland: „Såvel løv- som øresnudebiller har der været mange af. Et svært angreb af løvsnudebiller i blomsterne blev tilsyneladende slået ned ved aftensprøjtning med DDT“ (Arne Sørensen). Statens forsøgsstation, Hornum: „Der optræder i år en mængde løvsnudebiller alle vegne, hvor der findes en smule grønt“ (I. Groven).

Knopviklere (*Tortricidae*). 13 indberetninger omtaler svage, 10 middelstærke angreb på frugttræerne. Stærke angreb omtales kun i én rapport. Fra Hjørring: „Flere alvorlige angreb i usprøjtede haver“ (Frode Olesen). Viborg Amt: „Set knopviklere mange steder i æblerne — dog kun stærkt i en enkelt mindre frugthave“ (Eli Mølgaard). Horsens: „Ubetydelige angreb“ (Chr. A. Nørholm). Jylland: „Mange i begyndelsen af sæsonen“ (Arne Sørensen). Statens forsøgsstation, Blangstedgård: „Angreb af knopviklere findes på de fleste arter af frugttræer og -buske, og mange steder i ret stærk grad“ (Hans M. Jepsen). Frejlev: „Kulden har nok ordnet dem også. Vi havde rimfrost fire gange imellem 7.—11. maj“ (A. Diemer). Sydfyn: „Der er set en hel del knopviklere i det tidlige forår, men paration har standset angrebene“ (Chr. Greve). Nykøbing F.: „Af larveangreb i frugttræer synes knopviklerne i år at have ført en tilbagetrukket tilværelse. Kan der være tale om, at de ikke har kunnet tåle det milde „forår“ med den senere betydelige kulde?“ (J. Klarup-Hansen). Roskilde: „Enkelte steder antog man angrebet for frostedelæggelse“ (G. Mayntzhusen).

Frostmålerlarver (*Cheimatobia brumata*). 21 indberetninger omtaler svage til middelstærke, sjældent stærke angreb på frugttræerne. Fra Viborg Amt: „Ikke alene ved eget syn, men også at domme efter opringtoner, er der mange frostmålerlarver (den lille grønne) i æbler og blomster“ (Eli Mølgaard). Horsens: „Enkelte svage angreb“ (Chr. A. Nørholm). Sydl. Sønderjylland: „Synes ikke de er så almindelige, som de plejer at være“ (M. Surlykke Wistoft). Statens forsøgsstation, Blangstedgård: „Spredte angreb af frostmålerlarver“ (Hans M. Jepsen). Sorø Amt: „Mangelfuld sprøjtning er årsag, men de synes at være ret talrige i år. Nogle erhvervshaver har fået sprøjtet for lidt med gift på grund af rigeligt mælkebøtteflor“ (Ejner Christensen). Et stærkt angreb på hassel er rapporteret fra statens forsøgsstation, Spangsbjerg (A. Thuesen).

Kirsebærmøl (*Argyresthia ephippiella*). Fra Nordsjælland: „Selv har jeg bemærket et enkelt stærkt angreb af kirsebærmøl, men har fået flere henvendelser om „dyr i kirsebærblomsterne“. Angrebet er let at forveksle med frostskaide ved en overfladisk bedømmelse“ (Hans Chr. Madsen).

Pæregalmyggen (*Contarinia pyrivora*). Ved Statens plantepatologiske Forsøg fortsatte klækningen af pæregalmyg i første halvdel af maj. De første 10 dage klækkedes et meget stort antal myg. Derefter aftog antallet meget hurtigt.

Frugttræspindemiden (*Metatetranychus ulmi*). 5 beretninger melder, at angreb ikke er set, 11 karakteriserer angrebene som svage, medens der i 6 rapporter skrives om middelstærke til stærke angreb. Fra Jylland: „Miderne er ikke særlig fremtrædende i plantagerne, i ganske enkelte tilfælde konstateret svære angreb. Begyndende klækning konstateret den 12. maj“ (Arne Sørensen). Svendborg Amt: „For spindemiderne gælder det samme som for bladlusene. Hvor der er brugt systemisk gift i 1956, er der praktisk talt ikke rødt spind. Men til gengæld kan man se det de forholdsvis få steder, hvor man sparede Meta-Systox eller Ekaton sidste år“ (Aage Lauritsen).

Pæregalmiden (*Eriophyes pyri*). Fra Roskilde meddeles: „Angrebet breder sig mere og mere. Kraftig sprøjtning med lindan hjalp ikke meget, men Systox standsede angrebet, hvor vi fik lov at sprøjte“ (G. Mayntzhusen).

Køkkenurter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). På Fyn er der fundet angreb af stængelål i en større jordbærplantning (Weserruhm). Denne nematodarts angreb er endnu mere ødelæggende end *Aphelenchoides*-arternes. Der er derfor al mulig grund til at være på vagt overfor smittet plantemateriale. Også stængelålene dræbes ved varmtvandsbehandling.

Jordbærrål (*Aphelenchoides* spp.). Angrebene synes i år at være stærkere og med mere udtalte symptomer end i de sidste par år. Fremavlsarbejdet har utvivlsomt bevirket en forbedring af adskillige erhvervsplantninger, men i haverne er angrebne planter stadig meget almindelige. Århusengen: „Almindelig i de fleste kulturer af Dybdahl og flere andre sorter, hvor man ikke anvender planter efter varmtvandsbehandlet materiale“ (Aage Gylling). Frederiksborg Amt: „Der sælges desværre stadig en del stærkt angrebne jordbærplanter“ (C. T. L. Worm).

Løgbladlusen (*Myzus ascalonicus*). På stærkt spirede kepaløg fra et lager på Esbjergegnen fandtes et betydeligt antal lus af denne art. Dette er det 2. sikre fund af dette skadedyr her i landet. Artsbestemmelsen er foretaget af cand. mag. Ole Heie, Skive.

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Stikkelsbærmiden (*Bryobia praetiosa*). Vi har modtaget følgende indberetning: „Der findes en hel del angreb i haver i Esbjerg, hvoraf nogle er ualmindelig kraftige“ (Martin Sørensen).

Solbærmiden (*Eriophyes ribis*). Fra Sorø skrives: „Angreb ses både i småhaver og erhvervsplantninger, hvor man var fri for mider sidste år. Miderne er uhyre udbredte i småhaverne, værst i byer og landsbyer“ (Ejner Christensen).

Diverse skadedyr.

Kå l t h r i p s (*Thrips angusticeps*). Angrebene har ikke haft tilnærmelsesvis det samme omfang som i 1956. I de fleste beretninger skrives om svage eller moderate angreb i k å l r o e r og i et mindre antal tillige om angreb i b e d e r o e r. I 15 beretninger omtales virkningen af lindanbejdsning af k å l r o e r og som fuldt tilfredsstillende mod thripsangrebene, medens det i 3 beretninger bemærkes, at denne behandling ikke i alle tilfælde har været i stand til at hindre angrebene. I bederoemarkerne har sprøjtning med paration mod bedefluen som regel også begrænset thripsangrebene på tilfredsstillende måde. I øvrigt citeres nogle få beretninger. Fra Morsø skrives: „En del angreb, men dog ikke så omfattende som de foregående to år. Ikke set thripsangreb i gammasectbehandlede marker“ (Engelhart Jensen). Lemvigegnen: „Der forekommer spredte angreb af varierende styrke, ofte sammen med angreb af jordlopper; der er kun set angreb i k å l r o e marker. Angreb af betydning er ikke set i marker, hvor udsæden har været behandlet med Gammasect. Sprøjtning med paration er meget effektiv“ (S. Andreassen). Borris: „Thripsangreb på b e d e r o e planter konstateret — på k å l r o e r meget lidt — og da kun, hvor frøet ikke er bejdsset“ (Kr. Ravn). Rødning: „Der har været angreb af k å l t h r i p s i k å l r o e r n e, dog af mindre omfang end i fjor. Bejdsning af frøet med lindanmidler synes ikke altid at kunne hindre angreb“ (Georg Nissen). Nyborg og Omegn: „Gang på gang bekræftes god virkning af lindanbejdsning af k å l r o e frøet“ (Bent Bachmann). Fåborgegnen: „Gammasect-behandlingen, der i år har været almindelig her på egnen, har haft god virkning. Overalt, hvor man træffer thrips i k å l r o e r, er bejdsning undladt“ (A. Mølgaard). Holbæk Amt: „Der er k å l t h r i p s i næsten enhver k å l r o e og b e d e r o e mark. Men i de k å l r o e marker, der er behandlet med Gammasect, synes der ingen skade at ske“ (J. Chr. Tvergaard).

O l d e n b o r r e r (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Enkelte steder i landet er der konstateret skader på k o r n forårsaget af oldenborrelarver. Sværmning er set, men det drejer sig i alle tilfælde kun om få biller. Vi citerer de beretninger, der omtaler angreb eller sværmning: Kolding: „Enkelte angreb på Hjarup-Ødisegnen (fuldvoksne larver)“ (O. Ruby). Ladelund: „Flyvende oldenborrer er set, men ikke særlig mange. En del marker omkring Kongeåen ved Skibelund er ret stærkt angrebet — i k o r n e t forekommer mange visne partier (15—20 døde planter)“ (Kr. Nielsen). Rødning: „Flyvende oldenborrer er set ved Skibelund Krat — dog ikke af indsenderen. De store larver har gjort en del skade i b y g marker efter roer — i en del tilfælde endog ret væsentlig skade“ (Georg Nissen). Vis Herred: „En del oldenborrer er set — men ingen større sværmning“ (N. A. Drewsen). Frederiksborg Amt: „Har ikke set biller, men meget stærke angreb af larver, især i j o r d b æ r“ (C. T. L. Worm). St. Heddingegnen: „Flyvende oldenborrer er set på et par lokaliteter ved Enderslev og Hårlev Overdrev“ (Ernst R.

Nielsen). Desuden har vi fra Statens plantepatologiske Forsøg iagttaget et ikke ringe antal oldenborrer ved Sallerupgård i Sydsjælland.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). I 12 beretninger skrives, at angrebene er betydningsløse eller sjældne; i 22 omtales stærkere, men dog moderate angreb, og i 22 meldes om angreb af alvorligere karakter. I de fleste tilfælde er det dog kun gået ud over korn sået efter græs, og der er kun undtagelsesvis set skader af betydning, hvor udsæden er bejdsset med lindan. Enkelte beretninger om angreb i bederoer foreligger. I øvrigt skrives der om angrebene fra Sindal: „En hel del ret ondartede angreb“ (Martin Christensen). Østhimmerland: „Som sædvanligt almindelige, og adskillige steder er skaden i korn meget betydelig. Lindanbehandling er oftest effektiv. Hvor dette ikke er tilfældet, er det muligvis mere behandlingen end midlet, der er årsag til skuffelse“ (P. Pedersen). Hobro: „Smælderlarveangreb kan findes i alle kornmarker efter ompløjet græs, enkelte marker er pletvis skadet en del“ (Poul Olsen). Allingåbro: „Slemme også i lindanbehandlede marker“ (N. Engvang Hansen). Ikast-Bording: „Almindelige stærke angreb i den noget løse jord i år“ (Johs. Nielsen). Århusegnen: „Hvor lindanbehandling af udsæden er undladt, har der i nogle tilfælde været ret ondartede angreb“ (H. H. Rasmussen). Hads Herred: „Kraftige angreb af smælderlarver i mange vårsædsmarker. Skadevirkningen er næsten altid størst, hvor jorden på grund af rigelig forårsbehandling er blevet meget løs. Traktorsporene står ofte tydeligt med kraftige sunde planter. Der har ikke været iagttaget kraftige angreb af smælderlarver, hvor udsæden var lindanbehandlet“ (Arne Hansen). Brande-Thyregod: „Ret stærke angreb i visse vårsædsmarker 2—4 år efter grønjord. På de mest truede arealer forebygges angrebet oftest med lindanbehandling“ (P. Trosborg). Statens forsøgsstation, Askov: „Angreb findes noget udbredt i kornmarker, men er vist nok af mindre betydning, end det ser ud til“ (H. Agergaard). Samsø: „Usædvanligt mange og stærke angreb både i korn og roer. Flere så ødelæggende, at hele kornmarker har måttet sås om. Omsåningen i alle kendte tilfælde vellykket uanset lindanbejdsning eller ikke“ (P. Riis Vestergaard). Lyø: „I kornet har smælderne huseret slemt de fleste steder; der var mange marker, der en overgang var udtyndet stærkt, men efter at vi har fået varme og lidt regn, har de rettet sig meget“ (Preben S. Overbye). Horns Herred: „Hvor bejdsning med lindanmidler ikke er foretaget, kan findes ondartede angreb. Også her viser bejdsningen fine resultater“ (N. O. Larsen). Stevn: „Enkelte spredte angreb, der dog ikke er alvorlige. Som regel efter græs, men her findes lokaliteter, hvor der altid optræder smældere, og særlig i roer er de på enkelte ejendomme meget ondartede“ (Aage Madsen). Lolland og Falster: „Ikke alle har endnu lært at behandle udsæden med lindan, og i år har jeg set mange bederoer, hvor næsten alle planter er stukket eller helt ødelagt. Der vil disse steder blive et for lille planteantal og mange væltesyge roer“ (Sv. E. Sørensen). Bornholm: „Smælderlarverne arbejder stærkt i enkelte bygmarker. De værste

angreb 2 år efter grønjord. Svage angreb i roe marker, men kun hvor der ikke er bejdset" (P. Bell-Jensen).

Roegnaveren (*Cneorhinus plagiatus*). Der er fra Jylland indløbet 4 meddelelser om angreb på bederoer og kålroer. Fra Silkeborg: „Optrådte ondartet i en bederoe- og en kålroemark beliggende med 5—6 km's afstand. Der blev sprøjtet med ca. 2 liter paration pr. ha. Virkningen var utilfredsstillende. I felter blev sprøjtning med henholdsvis 4 og 8 liter paration pr. ha prøvet. Virkningen var god efter behandling med 8 liter, men mangelfuld, hvor der kun var brugt 4. En behandling af hele arealet med den store mængde fandtes dog ikke forsvarelig. Det er gået stærkt ud over bestanden i marken" (J. J. Søndergaard). Fra Ladelund: „Dette skadedyr har nu angrebet bederoerne på en bestemt ejendom i 3 år i træk — men det synes ikke at flytte til naboerne. Bekæmpelse med stærk dosis paration har været ret effektiv" (Kr. Nielsen). Endvidere er angreb rapporteret fra Gram (A. Mortensen) og Tørring (Karl B. Ritter).

Hvedeuglen (*Agrotis tritici*). Fra visse egne af landet meldes der om angreb af knoporme i bederoer og et enkelt sted også i kålroer. Larver fra Skanderborgegnens og fra Nakskov er blevet artsbestemt af postkontrollør W o r m - H a n s e n, Zoologisk Museum, og det viste sig disse steder at være larver af ovennævnte art. Hvorvidt skaderne de øvrige steder er forårsaget af samme art, kan ikke fastslås med sikkerhed, men det er sandsynligt, at det er denne art. Vi citerer de modtagne beretninger: Viborg: „Midt i maj blev der iagttaget stærke angreb af knoporme i en kålroemark; en del af marken var fuldstændig ædt væk. Marken blev straks sprøjtet med 2 liter paration pr. ha. Efter omsåning af den ødelagte del, blev der udstroet paration-giftklid. Tilsyneladende har ingen af delene haft særlig virkning efter 14 dages forløb, og i øjeblikket raser angrebet i samtlige ejendommens 4 roemarkers med uformindsket styrke. Sidst i maj har vi været ude for et lignende tilfælde, hvor man også havde foretaget bladansprøjtning helt uden virkning på de grådige larver" (O. Th. Nielsen). Grenå: „I de meget dårligt spirende bederoemarkers har vi haft meget hyppige og ofte alvorlige angreb af knoporme i månedens sidste halvdel. Angrebet synes nu at være aftagende, men har allerede sat sine slemme spor i den i forvejen alt for ringe plantebestand i bederoerne" (Jørgen Larsen-Ledet). Skanderborg Amt: „I den ene ende af en bederoemark er roerne totalt væk, grundet på at hvedeuglens larve har ædt roden over lige i jordskorpen. Angrebet er søgt standset med giftklid (paration). Hvor vidt det er lykkedes, vides på nuværende tidspunkt ikke" (Carl V. Petersen). Åbenrå: „En bederoemark ved Kliplev er i de sidste dage blevet stærkt angrebet af en eller anden knoporm. Der er udstroet giftklid, og virkningen er tilsyneladende god" (Carl Poulsen). Nordvestjylland: „Knoporme optræder i år mere almindeligt end sædvanligt. I mange marker æder larven grådigt af de små planter. Det er særligt hjerteskuddet, det går ud over. Værst i løs, ukrudtsfyldt jord" (J. Østergaard). Desuden er der besvaret forespørgsler om lignende angreb fra Dybvad, V. Hjermitslev og Assens.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Fra Vestfyn berettes: „I enkelte marker kan findes pletter — ofte i nærheden af hegn — hvor cirka hver femte roe er gnavet af kartoffelborerlarver“ (Bent Kjærbøll).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Af de 67 modtagne beretninger melder 50 om stærke, tildels meget stærke angreb. I en del tilfælde bemærkes det, at angrebene ikke i mange år har været af en så alvorlig karakter. Kun 2 meddelelser om stærke angreb stammer fra Øerne, medens resten (48) kommer fra egne fordelt over praktisk taget hele Jylland. Mange indberettere omtaler vanskeligheder ved bekæmpelsen som følge af de kolde nætter i maj. Der skrives om angrebene fra Brønderslev: „Angrebene blev temmelig voldsomme — og de kolde nætter gav dårlige betingelser for bekæmpelsen“ (Harald Olesen). Nordthy: „Stærke angreb i alle engene; en del på agerjord også. Bekæmpelsen voldte en del kvaler, da angrebene satte så tidligt ind; kornet havde for lidt pels til sprøjtning. Giftklid er brugt i stor udstrækning med godt resultat (selv i frostnætter)“ (Aage Grindsted Jensen). Ålborg: „Aldrig har angrebet af stankelbenlarver i byg og havre efter græs været så ondartet som i år, og det har sikkert mindst tre årsager: 1. At larverne er mere talrigt tilstede end sædvanligt. 2. At de på grund af, at jorden var uden frostbinding, er kommet tidligere op i sædekornsdybde. 3. At den lave nattemperatur forhindrede larverne i at følge deres natur og æde af bladspidserne, og de har derfor overgnavet den underjordiske stængel, og derfor er talrige marker omsået, efter at udsæden først er behandlet med Hortex eller Caratex-K“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Vest- og Midthimmerland: „På mange lave arealer har der i månedens løb været stærke angreb, særlig slemt har det været, hvor kornmarkerne først har taget skade af frosten, og hvor ejeren ikke har været årvågen nok og erkendt angrebet, omsåning har i flere tilfælde været nødvendig“ (Rud. Jensen). Vinderup: „Værste angreb i mange år“ (J. Rindom). Haderup og Omegn: „Angrebene har holdt stærkt ved, og det har ikke hjulpet meget med sprøjtning, tilsyneladende endnu mindre med giftklid“ (E. Eriksen). Bjerringbroegnen: „På lavtliggende, gamle omplojede græsmarker i humusagtig jord er der set svære angreb af stankelbenlarver“ (Kaj N. Eriksen). Viborg: „Angreb af stankelbenlarver har været meget udbredt, og i mange tilfælde er der anrettet stor skade. Sprøjtning med paration har vist gode resultater selv på arealer, hvor plantebeholdningen tildels var ædt væk“ (O. Th. Nielsen). Ulfborgegnen: „Der har på egnen her været usædvanlig mange og udbredte angreb af stankelbenlarver i år, men rettidig sprøjtning med paration har reddet adskillige kornmarker fra omsåning, selv om vejret i maj måned ikke har været det allerbedste til bekæmpelse af larverne“ (N. Stigsen). Kolind: „Har været meget voldsomme angreb. Enkelte har måttet så om, og mange arealer (engene) er behandlet med gift — og med god virkning“ (Ejvind Staunskjær). Ringkøbingegnen: „Mange kraftige angreb, og bekæmpelsen er vanskelig på grund af det kolde vejr. Omsåning og isåning ret almindelig“ (J. A. Jacobsen). Galten: „Et par enkelte marker med korn efter grønjord meget stærkt medtaget som

følge af angreb af stankelbenlarver. Kornet forsvandt næsten fuldstændigt på få dage. På en kvadratmeter kunne samles 5—10 larver. Udmærket virkning ved sprøjtning med paration. Meget kunne være reddet, hvis angrebet var konstateret i tide. Der er i forårmånederne en tilbøjelighed til at skyldes kulden for det hele og så ellers håbe, at det retter sig nok. Dette var også tilfældet her" (N. C. Nymark). Nr. Nebel: „Almindelige stærke angreb forekommer overalt i marker efter ompløjet græs. Bekæmpelse er udført på mange hundrede hektarer. Resultatet ikke altid tilfredsstillende, og det særligt i en periode med nattefrost" (Magnus Poulsen). Grindsted: „Stankelbenangrebet er ved at ebbe ud, men der er sket en meget stor udtynding i k o r n markerne rundt om, ligesom det er gået ud over enkelte r o e marker. De vedvarende græsmarker er der ikke klaget over, så man må formode, at angrebene her ikke har været ødelæggende" (J. J. Jakobsen). Skærbæk og Omegn: „Uhyggeligt mange og ondartede angreb er set, i et tilfælde så slemt i en g r æ s - mark, at ungkvæget gik og sultede, der var ingen græs. Larverne åd det, og sprøjtningen synes at virke for ringe i det tørre forår, i hvert fald i græsmarkerne" (Vald. Johnsen). Løgumkloster: „Tusinder af larver er dræbt af paration, deres angreb har de fleste steder været alvorlige, mange marker er stærkt udtyndede, fordi man for sent er blevet opmærksom på larvernes tilstedeværelse" (Hans Jepsen). Vestfyn: „Mange af vore medlemmer på Assens-egnen har r o e r efter græs, og i en del af disse marker har bekæmpelse været nødvendig. Ligeledes i enkelte marker med grønjords k o r n" (Bent Kjærbøll). Lammefjorden: „Enkelte steder meget kraftige angreb. Omsåning måtte tilrådes" (H. Jensen).

M a r k m u s (*Microtus arvalis*?). Statens Marskforsøg, Højer, meddeler: „Markmusene, der på grund af den milde vinter har overvintret i stort tal, har i forårets løb forvoldt ikke så lidt skade på g r æ s - såvel som k o r n - marker. Har her på stationen forsøgt bekæmpelse med Ratin, virkningen dog ikke mærkbar. Musene vil ikke æde brødet, der er inficeret med bakteriekulturen. Det mest probate middel er at sætte en slange på traktorens udstødningsrør, køre rundt i marken og stikke slangen ned i de enkelte huller; hvis musene ikke kommer op med det samme, dør de ret omgående. Med den udbredelse, musene har i øjeblikket, er det dog et stort stykke arbejde at udrydde dem på denne måde" (Carl Nielsen).

Prosper Bovien og Jørgen Jørgensen.

VIRUSANGREB HOS KORN OG ANDRE GRÆSARTER

I Tidsskrift for Planteavl (56 [1953]:660—83) samt i Ugeskrift for Landmænd (101:17 & 18 [1955]) er der givet en redegørelse for en lang række virussygdomme hos korn og andre græsser.

Indtil de seneste år er viroser på disse planter kun fundet uden for Vesteuropa, særlig i U.S.A. og Canada, hvor alvorlige udbyttetab i flere tilfælde er konstateret. — Eksempelvis kan nævnes, at en af disse virussygdomme (Wheat streak mosaic) et enkelt år forårsagede udbyttetab alene i Kansas på 30 mill. dollars.

I 1950 blev der for første gang (bortset fra majs) i Vesteuropa fundet virusangreb hos en græsart, idet man i England konstaterede mosaiksyge hos hundegræs (*Dactylis glomerata*).

Siden har man i England også fundet virussygdomme hos hvede og rajgræs, og også fra Holland rapporteres om virusangreb hos korn.

I 1954 og ligeledes i 1956 fandt man i Danmark hvedeplanter med symptomer, der tydede på virusangreb, men en sikker bestemmelse kunne i disse tilfælde ikke foretages.

Hundegræs-mosaiksyge.

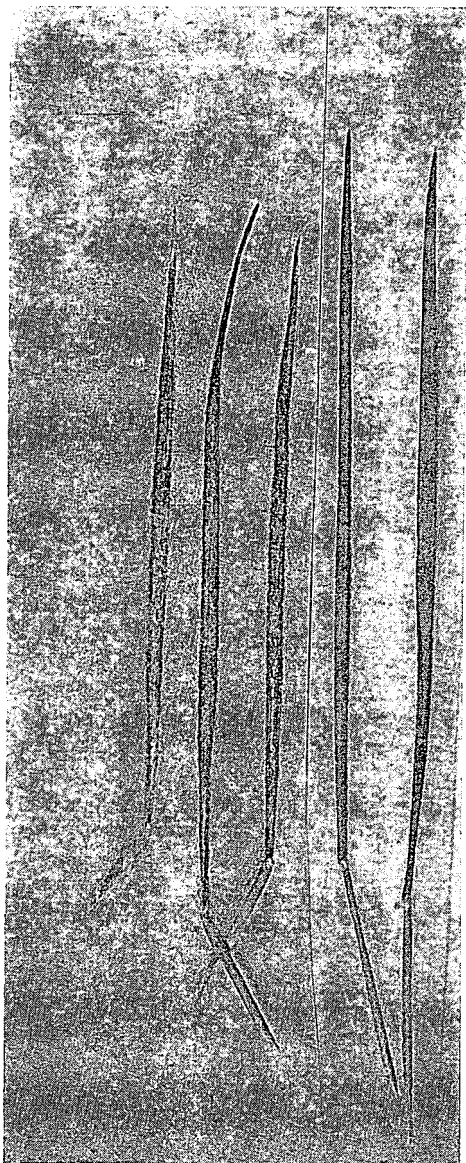
På Bregentved-egnen fandt man i begyndelsen af maj i år fra plantepatologisk side mistænkelige symptomer i hundegræs, og disse blev af den canadiske virolog, Dr. J. T. Slykhuis fastslået at være identiske med de symptomer, der fremkaldes ved angreb af hundegræs-mosaiksyge.

En måned senere (i begyndelsen af juni) blev der på samme egn fundet hundegræs med meget kraftige symptomer, bestående af gulliggrønne pletter og striber på alle blade og ofte tillige på stænglerne.

Ifølge engelske undersøgelser kan sygdommen overføres fra syge til sunde planter af hundegræs — både ved mekanisk saftsmitte samt ved hjælp af lus. Derimod er det ved de engelske forsøg ikke lykkedes at overføre sygdommen til andre græsarter end hundegræs.

Rajgræs-mosaiksyge.

Under Dr. Slykhuis' besøg i Danmark fandtes enkelte planter blandt rajgræs på Lolland med mosaiksymptomer. Rajgræs-mosaiksyge kan overføres ved mekanisk saftsmitte og muligvis af en mideart.

Rajgræs-mosaiksyge.
Tv. 3 syge blade, th. 2 sunde blade.

Hvede-stribemosaiksyge.

Også hos hvede blev der ved Dr. Slykhuis' besøg fundet enkelte planter med virussympptomer, der i øvrigt svarede til dem, der allerede blev iagttaget herhjemme i 1954 og 1956. — Højest sandsynligt er her tale om en form af den amerikanske Wheat striate mosaic, der overføres af cikader.

De fundne sygdommes betydning.

De ovennævnte tilfælde af fundne virusangreb her i landet må i sig selv betragtes som økonomisk betydningsløse.

Men alene den kendsgerning, at der nu er konstateret virussygdomme hos græsser i Danmark, må naturligvis mane til eftertanke og påpasselighed. — Overførings- og spredningsforhold vil man søge nærmere belyst ved Statens plantepatologiske Forsøg, men det vil selvsagt være af største værdi at modtage flest mulige oplysninger og eventuelt mistænkeligt materiale fra planteavlskonsulenterne.

H. Rønde Kristensen.
